

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX JUNE - BIRŽELIO 8, 1995 Nr. 22

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS APIE DERYBAS SU LATVIJA DĖL VALSTYBINĖS SIENOS

Vilnius, gegužės 30 d. (ELTA). Lietuvos Prezidento paprašyti, Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys ir URM sekretorius, Valstybės sienos nustatymo komisijos vadovas Rimantas Šidlauskas, nuvykę į Rygą susitikti su aukščiausiais Latvijos vadovais, stengėsi paaiškinti "Maišiagalos memorandumo" teiginius ir susitarti, kaip toliau bus tęsiamos derybos, antradienį teigė Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, beveik pusvalandį Seimo plenariniame posėdyje kalbėjęs apie derybų dėl valstybinės Lietuvos ir kaimyninių valstybių sienos nustatymo eigą.

Kaip jau skelbta, Rygoje buvo suderinta, kad ilgai ginčytą šalių jūrų sieną derybininkai toliau nustatinės, remdamiesi gegužės 20 dieną Lietuvos ir Latvijos vadovų Maišiagaloje pasirašytu memorandumu.

1993 metų birželio 29 dieną Biržuose tarpvalstybinė sutartimi buvo atstatyta iki 1940 metų birželio 15 dienos galiojusi Lietuvos ir Latvijos sausumos siena. Mūsų šalies Seimas šią sutartį ratifikavo sausio 26 dieną, o Latvijos parlamentariai – gegužės 25 dieną.

Prezidentas A. Brazauskas paneigė kalbas, kad Latvija siekia vienašališkai nustatyti jūros sieną su Lietuva. Ir patvirtino, kad kaimyninė valstybė elgiasi pagal priimtas tarptautinės teisės nor-

mas. Pasak Prezidento, jau yra patvirtinti atstatytos Lietuvos ir Latvijos sienos žemėlapiai bei aprašymai, mūsų šalies pasieniečiai jau atstatinėja ženklus, kerta proskynas, tiria, kaip turėtų būti panaudotos techninės priemonės. Tačiau tenka pažymėti, kad latviai dar tik pradeda žymėti sieną. Mūsų valstybės vadovas teigė pagedaujęs, kad iki Seimo vasaros atostogų būtų galima apsisiekti Biržų sutarties ratifikavimo raštais, mat tik taip ši sutartis pradėtų galioti.

Joje taip pat buvo numatyta, kad valstybių jūros siena - teritoriniai vandenys ir ekonominė zona – bus nustatyta atskiru susitarimu. Prezidento žodžiais, derybos kurį laiką vyko sėkmingai, tačiau pastaruoju metu jos atsidūrė tokioje padėtyje, kuri netenkina nei vienos valstybės, todėl ir prireikė pagreitininti derybas. Tai padaryti keliuose susitikimuose praėjusiais metais bandė ir abiejų valstybių premjerai, tačiau nuo praėjusių metų antros pusės derybų delegacijos taip ir nebuvo susitikusios, o "tarp politikų pradėjo bręsti nenaudinga valstybės prestižui diskusija", todėl daugiau kaip prieš savaitę mūsų šalies Prezidentas ir nutaręs susitikti su Latvijos Prezidentu Gunciu Ulmaniu.

Remiantis Prezidentu A. Brazausku, prie rytinio Baltijos jūros kontinentinio šelfo esančios šalys suinteresuotos

žinoti, kokie naftos telkiniai ten yra. Tam reikalinga labai smulki žvalgyba, todėl ginčytinos zonos stabdo bendrus veiksmus, o mūsų Vyriausybė nepakankamai žvalgo šią jūros šelfo dalį, mano šalies vadovas.

Jo žodžiais, neoficialūs susitikimai – normalus reiškinys, kai vadovai priima tam tikrus susitarimus, todėl Respublikos Prezidentas sakė manęs, kad jam reikėjo vykti į Maišiagalą. Jis taip pat pabrėžė, kad minėtasis memorandumas nėra šalis įpareigojantis dokumentas, o tik pareiškimo formos memorandumas, kuriame nurodomos tolimesnių derybų gairės.

Memorandumas nebus skelbiamas, ir "jo teiginiai neturėtų būti komentuojami, bei jų neturėtų žinoti tie, kam nepriklauso", teigė Prezidentas. Jis taip pat pažymėjo, kad tai "nėra išdavimo aktas ar savo teisių viršijimas".

Kaip Eltos korespondentui sakė Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis, "reikia pripažinti, kad valstybės vadovai yra Lietuvos vykdomoji valdžia ir turi teisę naudoti visus metodus pasitarimams". Jo nuomone, visiems yra žinoma apie "tyliąją diplomatią", kuri būna naudinga derinant itin sudėtingus ir svarbius valstybei klausimus. K. Bobelis mano, kad būtų geriau, jeigu atsakingi mūsų šalies pareigūnai būtų iš anksto informuoti apie būsimus tarpvalstybinius pasitarimus, nes tai "neišsąauktų bereikalingų aistrų", dėl kurių po to reikia aiškintis.

ISTORIJA, PROPAGANDA IR PUSĖS EUROPOS IŠVADAVIMO DIENA

Povilas Žumbakis

Vakaruose, ypač Amerikoje, istorija nėra plačiai vertinama. Nelabai svarbi. Daugumas amerikiečių nežino net pagrindinių Amerikos istorijos faktų. O kas dėjos prieš 50 metų Europoje - tai kaip kokia sena pasaka, kurios detalės senai išblukusios, nesuprastos ir nereikšmingos šių dienų žmonėms... Tokiomis aplinkybėmis tie, kurie nori suteršti mūsų krašto istoriją, panaudoja istoriškai reikšmingas datas savo naudai.

Rusai, suprasdami istorijos prasmę daugiau, negu amerikiečiai, išnaudoja istorijos niuansus. Jie dar kartą sugebėjo suvedžioti naivius prezidento B.Clinton'o valdžios vyrus - vardan bendradarbiavimo, draugystės ir taikos.

Prezidentas B.Clinton, po eilės jam būdingų neapsisprendimų: važiuoti-nevažiuoti-gal važiuoti-gal nevažiuoti, nutarė nevykti į Angliją ar Prancūziją švęsti Antrojo pasaulinio karo 50 metų pergalės. Vietoj to, nutarė vykti į Maskvą.

Ten B.Clinton'as nebuvo vienas. Su juo dalyvavo virš 50 kitų pasaulio vadų. Jie išsiriškiavo prie Lenino mauzoliejaus - šalia vieno didžiausių šio šimtmečio nusikaltėlių - Lenino iškamšos, vardan alijantų pergalės! Vardan Europos "išvadavimo" iš nacių!

Išsiriškę demokratinių valstybių vadai stovėjo Boris'o Jelcin'o šešėlyje. Pro juos išdidžiai žygiavo rusų kariškiai, išpūdingai pasidarbavę žudynėse Čėčėnijoje! Nors B.Jelcin'as "nusileido" B.Clinton'ui ir sutiko, kad pagrindinis karinis paradas

bus keliomis gatvėmis toliau nuo "švelnios" karinės jėgų demonstracijos. Tačiau Amerikos prezidentas pagerbė žudikus, kurie savo darbais panašūs į tuos, kurie smaugė Rytų Europą po jos "išvadavimo". Šiandieniniai įvykiai Kaukazo šalyse primena visiems, suprantantiems istoriją, kad ši demonstruojanti kariuomenė nesiskiria nuo sovietinių raudonarmiečių sadistų, plėšikavusių mūsų ir kaimyninėse valstybėse po "išvadavimo".

Paskelbęs, jog vietoj Paryžiaus ar Londono vyks į Maskvą, B.Clinton'as pasakė, kad jis pats asmeniškai paspaus B.Jelcin'ą dėl atominės jėgainės pardavimo Iranui, dėl žudynių Čėčėnijoje, dėl grasinimų NATO dėl plėtimosi į Rytus ir panašiai. Bet, likus kelioms dienoms iki kelionės, mūsų prezidento patarėjai pradėjo aiškintis, jog nieko formalaus B.Clinton'as nekalbės. Bus tik draugiškas pašnekesys tarp draugų. Net nesusitiks pasitarti su Kinijos komunistais.

Prieš 50 metų tas "išvadavimas" reiškė tik okupacijos tąsą, tik budelių paketiną vienų kitais. Pirma bolševikai įkėlė koją, po to naciai, po to sovietai. Visi žiaurūs. Visi okupantai. Visi alino Lietuvą ir jos žmones. Šeiminkavo, kaip tarp vergų. Nei vieni iš jų nebuvo vaduotojai, o žiaurūs pasmerkėjai.

JAV spauda, televizija ir radijas aprašė ir transliavo svarbų minėjimą - didžiąją sovietų "patriotinio karo" pergalę, ne Vakarų šalių laimėjimą. Amerikiečių, anglų, prancūzų ir kitų demokratinių valstybių pasiaukojimas ir kova prieš diktatūrą buvo vos paminėta. Didieji sovietiniai nuostoliai ir aukos pilnai dominavo spaudoje.

Kiek tai liečia vergiją ir žudynes Antrojo pasaulinio karo metu, daugiausiai ir beveik išimtinai buvo minima tik Holokausto kančios ir bolševikų nuostoliai. Net

Clevelando Dievo Motinos parapijos choras su vadove muz. Rita Čyvaite - Kloriene iškilmingame "Tėviškės žiburių" 45-mečio minėjime Kanadoje 1995. IV. 22.

T. Staniulio nuotr.

(Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS MOKSLO TARYBA PRITARIA REKTORIŲ KONFERENCIJOS POZICIJAI DĖL "PARTINIŲ DIPLOMŲ".** Lietuvos mokslo taryba, kaip pranešė ELTA jos pirmininkas profesorius Leonas Kadžiulis, nepitaria Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. gegužės 18 d. nutarimui vėl pripažinti aukštųjų partinių mokyklų diplomus. Toks Seimo sprendimas, teigia prof. Leonas Kadžiulis, diskredituoja Lietuvos aukštąsias mokyklas ir griaua Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo prestižą ir Lietuvoje, ir užsienyje. Pritardama aukštųjų mokyklų Rectorių konferencijos apsisprendimui nepripažinti partinių mokyklų diplomų aukštojo mokslo diplomais, Lietuvos mokslo taryba siūlo taip pasielgti ir Lietuvos mokslo bei studijų institucijoms.

• **VOKIETIJAI PRISTATOMA LIETUVA.** Antradienį Vokietijoje, Dulsburgo mieste surengta Lietuvos ir Vokietijos konferencija "Verslo ir investicijų galimybės Lietuvoje". Pagrindinį pranešimą joje padarė Lietuvos Vyriausybės delegacijos vadovas Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius. Kartu su juo į Dulsburgą atvyko susiekimo ministras Jonas Biržiškis, Ryšių ir informatikos ministras Gintautas Žintelis, kiti Vyriausybės pareigūnai, Seimo nariai, Lietuvos vystymo bei Akcinio Inovacinio bankų vadovai.

Konferencijoje pagrindinį pranešimą padarė Lietuvos Ministras Pirmininkas A. Šleževičius. Jis pabrėžė, kad pagrindinis Lietuvos užsienio politikos tikslas – kuo aktyviau dalyvauti Europos Sąjungoje vykstančiuose procesuose.

Premjeras informavo, kad, preliminariais duomenimis, bendrasis vidaus produktas, palyginti su ankstesniais metais, Lietuvoje padidėjo 1,5 procento. Kiek besiskirtų įvairios šalies ūkio raidos prognozės, tačiau visais atvejais numatoma, kad 1995 metais gamybos lygis Lietuvoje kils.

• **VYTAUTAS BIELIAUSKAS – PREZIDENTO PATARĖJAS SPECIALIOMS PROGRAMOMS.** Antradienį Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas savo potvarkiu paskyrė žinomą Amerikos lietuvių veikėją, profesorių Vytautą Bieliauską Respublikos Prezidento patarėju specialioms programoms.

Vytautas Bieliauskas yra gimęs Lietuvoje. Jis studijavo Kauno ir Tiubingeno universitetuose, 1943 metais įgijo psichologijos daktaro laipsnį. Vytautas Bieliauskas dėstė psichologiją Miuncheno universitete, vėliau profesoriavo įvairiuose JAV universitetuose. 1968-1972 metais jis buvo Tarptautinės medicinos, psichologijos ir religijos studijų sąjungos prezidentas, 1988-aisiais išrinktas JAV Katalikų Mokslo akademijos nariu – akademiku. Mokslininkas yra paskelbęs apie šimtą mokslinių straipsnių, išleidęs tris knygas lietuvių, anglų, vokiečių bei prancūzų kalbomis.

1988 – 1992 metais Vytautas Bieliauskas buvo Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas. Jis daug kartų lankėsi Lietuvoje, skaitė paskaitų kursus Vilniaus ir Kauno universitetuose.

• **OPOZICIJA SIŪLO ATSIŠAKYTI "MAIŠIAGALOS MOMORANDUMO".** Penkios Seime atstovaujamos opozicinės partijos pasirašė bendrą pareiškimą dėl Lietuvos jūros sienos ir ekonominės zonos. Jame Lietuvos ir Latvijos vadovų pasirašytas vadinamasis "Maišiagalos memorandumas" vertinamas kaip "klaidingas žingsnis, kurį reikia ištaisyti".

Tėvynės sąjungos, demokratų partijos, Politinių kalinių ir tremtinių, Centro bei Lietuvių tautininkų sąjungų atstovai pareiškė, kad "Lietuvos Seimo nesvarstytas ir nepatvirtintas "Maišiagalos memorandumas", kad ir kas jį būtų pasirašęs, nėra Lietuvos Respublikos teisinis aktas ir Lietuvos Respublikos neįpareigoja".

• **LDDP – PRIEŠ "LAUKINĮ KAPITALIZMĄ"** Trečiadienį surengė spaudos konferenciją seimo LDDP frakcijos atstovai kalbėjo apie valstybės politikos socialinę orientaciją.

Frakcijos seniūno pavaduotojas Justinas Karosas pažymėjo, kad valdančioji partija ir toliau laikosi anksčiau deklaruotos socialdemokratinės orientacijos. Jis sakė, kad dabartiniame rinkos kūrimo etape, LDDP "yra prieš visuomenės daugumai pražūtingą laukinį kapitalizmą. Užbaigus pirmąjį privatizavimo, rinkos formavimo etapą, pereiname prie partijos programoje numatyto ryškiau akcentuoto socialiai orientuotos rinkos etapo", – sakė jis.

• **NUSTATYTA PREKIŲ IMPORTO IR EKSPORTO TARIFINIŲ KVOTŲ ADMINISTRAVIMO TVARKA.** Nuo birželio 1 dienos Lietuvoje pradėdama taikyti bendroji prekių importo ir eksporto tarifinių kvotų administravimo tvarka. Ji įvedama vykdamas Lietuvos ir Europos Sąjungos laisvosios prekybos sutartį.

Ši tvarka bus taikoma žemės ūkio produktams ir maisto prekėms, įvežamoms į Lietuvą vidaus vartojimui ir turinčioms ES valstybių prekių kilmės sertifikatus, taip pat kitoms tarifinėms kvotoms, kurios nustatomos importuojamoms prekėms pagal Lietuvos Vyriausybės sprendimus arba pagal kitas Lietuvos laisvosios prekybos sutartis.

• **PIRMASIS TRIŠALĖS TARYBOS POSĖDIS.** Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje gegužės 30 dieną įvyko pirmasis Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdis. Jame dalyvavo Profesinių sąjungų, Vyriausybės ir darbdavių

Nerami taika

Gegužės mėn. padidėjo įtampa Jeruzalės mieste. Balandžio 27 d. Izraelio vyriausybė paskelbė savo nutarimą konfiskuoti Rytinės Jeruzalės apylinkėse nemažus žemės plotus ir ten statyti butus izraeliečiams. Tas sukėlė triukšmą arabų valstybių sostinėse ir Jungtinėse Tautose. JT Saugumo Taryboje buvo pasiūlyta rezoliucija, kuri pasmerkia Izraelio elgesį. Rezoliucija reikalauja atšaukti Izraelio sprendimą. Debatuose vėliau buvo pakeistas žodis "pasmerkia" švelnesniu žodžiu "papeikia", tačiau ir tas nepadėjo. Keturiolika valstybių Taryboje balsavo už rezoliuciją, tačiau Amerika po ilgesnės pertraukos

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

(penkerių metų) tą rezoliuciją vetavo.

Jeruzalės klausimas nėra naujas. Jungtinės Tautos tą istorinį miestą buvo padalinusios į žydų ir arabų dalis, tačiau padėtis pasikeitė po 1967 metų karo, kuriame izraeliečiai okupavo ir rytinę miesto dalį. Jokia Izraelio politinė partija Izraelyje, joks žydų veikėjas užsienyje nepalaiko minties, kad Jeruzalė yra ir palestiniečių miestas. Kas arabams ir jų draugams yra Izraelio okupuotas "Vakarų Krantas", Izraeliui yra istorinės žydų žemės: Judėja ir Samarija.

organizacijų atstovai.

Trišalės tarybos pirmininku išrinktas Lietuvos pramoninkų konfederacijos prezidentas Bronislovas Lybys. Posėdyje buvo aptarti tarybos sekretoriato darbo klausimai bei kito tarybos posėdžio darbotvarkė. Numatyta svarstyti ligos pašalpų už pirmąsias tris nedarbingumo dienas mokėjimo iš darbdavio lėšų problemą, socialinio draudimo mokesčio pakeitimo, piniginių baudų darbdaviams už nelegalaus darbo organizavimą ir kitus klausimus.

• **BAUDŽIAMAI KORUMPUOTI POLICININKAI.** Šį trečiadienį Vyriausybės posėdyje tarp daugiau kaip 30 klausimų buvo išklaustyta ir Vidaus reikalų ministerijos sekretoriaus Policijos departamento vyriausiojo komisaro Jono Liaudansko informacija apie pastaruosius įvykius. Informuota, jog griežtai nubauti Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato konvojavimo kuopos policininkai, kurie padėdavo Lukiškių kalėjime esantiems nusikaltėliams susitikti su savo bendraisiais laisvėje. Taip pat aptartas kelių policininkų darbas, pripažinta, jog gausu pareigūnų nusižengimų renkant baudas už eismo taisyklių pažeidimus. Dabar spausdinami naujo pavyzdžio talonai, kuriuose bus griežtai fiksuojamas baudos dydis, kad kelių policininkai netektų galimybės rinkti grynusius pinigus, numatytos kitos priemonės.

• **VILNIUJE – KONFERENCIJA APIE LAZERIUS.** "Šiandien jau visiškai aišku, kad Lietuva užima tvirtas pozicijas, kurdama ir taikydama klinikinę praktiką lazerinius prietaisus", – pareiškė šalies Sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus. Trečiadienį Vilniuje, medicinos bibliotekos salėje jis pradėjo pirmąją tarptautinę konferenciją "Lazeriai medicinoje".

Lazeriai Lietuvos medicinoje pradėti taikyti maždaug prieš dvidešimt metų. Kaip parodė ilgamečiai laboratoriniai tyrimai ir klinikinė praktika, jie plačiausiai naudojami įvairiose terapijos srityse.

Konferencijoje dalyvauja žymūs Lietuvos, Estijos, Lenkijos, JAV, Bulgarijos, Rusijos, Ukrainos, Suomijos, Kinijos mokslininkai.

• **NAUJASIS KAUNO MERAS PAPRAŠĖ ŽURNALISTŲ "50 DIENŲ BE KRITIKOS".** Ketvirtadienį Kauno miesto tarybos penktajame posėdyje išrinktas naujas meras – 58 metų Kauno technologijos universiteto profesorius, hab. dr. Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) Kauno skyriaus pirmininkas Vladas Katkevičius. Programinėje kalboje jis sakė, kad prioritetas miesto valdžios uždavinys – priimti Tarybos narių bei tarnautojų darbo etikos kodeksą, numatantį ir pajamų deklaravimą. Meras žurnalistų paprašė "penkiasdešimties dienų be kritikos", pažadėdamas, kad po to Kauno savivaldybėje nuo spaudos ir visuomenės tikrai nebūsią jokių paslapčių.

• **EUROPINIO STANDARTO GELEŽINKELIO LINIJA, BŪTINGĖS TERMINALAS...** Vokietijos konsorciumas "Krupp-Klos-Nova" pasiūlė Lietuvai realizuoti svarbų projektą – nutiesti europinio standarto geležinkelio liniją nuo pasienio Šeštokų punkto iki Kauno. Nors projekto vertė yra apie 500 milijonų Vokietijos markių, konsorciumas, į kurį įeina garsios Europos firmos, prisiima visišką turtinę atsakomybę ir garantuoja šio objekto eksploataciją. Apie tai spaudos konferencijoje informavo Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius. Derybos dėl šio projekto bus tęsiamos liepos mėnesį.

Kalbėdamas apie kitus aktualius Lietuvai klausimus, Ministras Pirmininkas pasakė, kad penktadienį oficialiai bus pradėta Būtingės naftos terminalo statyba.

ELTA

Daugelis pasaulio valstybių laikosi 1948 m. priimtos Jungtinių Tautų rezoliucijos ir nepripažįsta Jeruzalės Izraelio sostine. Šio miesto ateitis dar turi būti svarstoma. Net ir JAV ambasada Izraelyje tebėra Tel Avivo mieste. Respublikonų partijos kandidatūrą iškėlęs sen. Bob Dole pasiūlė, kad Kongresas jau dabar paskelbtų, kad JAV ambasada bus perkelta į Jeruzalę iki 1999 metų birželio mėn. Senatoriui, kaip cinikai spėlioja, rūpi užsitarnauti rinkimų kampanijoje JAV žydų balsus ir dar svarbiau, jų finansinę paramą. Kiti stebėtojai mano, kad vargu sen. Dole tą paramą gaus, nes Amerikos žydų paramos ir respublikonų partijos nominavimo siekia ir jo kolega, senatorius iš Pensilvanijos Arlen Specter, pats žydų tikėjimo.

Ginčai dėl Jeruzalės dar pagilino palestiniečių susiskaldymą. Palestinos tautinės valdžios, kurios galva yra Arafatas, finansai išsibai-gė. Tvarką palaikyti nusamdyta 18,000 vyrų policija pardavinėja gautus ginklus, kurie patenka į Hamas teroristų rankas. Arafato valdžia turi dar 29 tūkstančius tarnautojų, kurie laukia algų. Palestinos valdžią remti pasižadėjo 29 valstybės, tačiau neskuba pervesti pinigų į PNA (Palestinian National Authority) bankų sąskaitas. Izraelis, po Hamas teroristinių puolimų, uždarė sieną palestiniečiams, kurie važiuodavo į darbus Izraelyje. Visa tai padarė daug žalos taikos viltims, dar daugiau suskaldė arabus ir sustiprino opoziciją Arafatui.

Grėsmė Kašmire

Gegužės 11 d. nežinomi piktadariai sudegino Kašmire provincijos sostinėje Srinagare istorinę musulmonų mečetę "Charar i Shrif". Padėtis šioje Indijos valdomoje provincijoje tuoj užsiliepsnojo, musulmonai sukėlė riaušes. Pakistano kariuomenė paskelbė parengties būklę. Keli Indijos ministrai pagrasino karo veiksmais. Pakistanas gegužės 19 paskelbė valstybinę gedulo dieną. Vakarų valstybių ambasadoriai sujudo raginti abi vyriausybės vengti padėties aštrėjimo, kuris gali privesti prie jau ketvirtą Pakistaną – Indijos karo.

Kada Britanija pasitraukė iš savo valdytų teritorijų 1947 m., Kašmire žemė liko turtingo indų macharadžos valdose. Jis valdė Kašmirą

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KRIMINALAMS GALO NEMATYTI

Eivydą Radvila

Po sąlyginės ramybės laikotarpio Lietuvos spaudos pirmuosiuose puslapiuose – vėl finansiniai skandalai, sprogimų aidai, nusikalstamumas, o taip pat policijos bejėgiškumas, kartais net sąmoningas bendrininkavimas su tais, kuriuos privalėtų bausti.

Be abejo, daugiausia dėmesio susilaukęs įvykis – Vilniaus centre, 50 metrų nuo Vyriausybės rūmų susprogdintas prabangus "Mercedes" drauge su jį vairavusiu R. Grainiu. Laimingo atsitiktinumų dėka niekas iš aplinkinių ir netgi drauge su juo važiuusių žmonių nenukentėjo. Labiausiai paplitusi nuomonė, kad tai nusikalstamų struktūrų tarpusavio santykių aiškinimosi pasekmė.

R. Grainys palaikė ryšius su kai kuriomis Čėčėnijos grupuotėmis, jo čėčėnė žmona artimai susijusi su buvusio šios šalies vicepremjero J. Mamodajevio, vėliau perėjusio į opoziciją Dž. Dudajevui, aplinka. Kaip teigiama, jis turėjo didelį autoritetą tiek Lietuvos, tiek buvusios SSRS nusikaltėlių pasaulyje. R. Grainys nepriklausė "Vilniaus brigados" itakos sričiai, veikiau buvo jos konkurentas. Kartais susikirsdavo jo ir B. Dekanidzės keliai, nors jie ir veikė skirtingoje aplinkoje – būdamas gerokai intelektualesnis R. Grainys daugiausia užsiimindavo įvairiomis finansinėmis aferomis. Manoma, kad jis buvo nesenai bankrutavusio "Ekspreso banko" faktinis savininkas.

Atgimimo pradžioje R. Grainys prisidėjo prie įvairių leidinių, ypač "Sąjūdžio žinių" leidimo. Jis rūpindavosi tuo metu sunkiai gaunamo popieriaus tiekimu, spausdinimo reikalais. Vilniuje jo dėka buvo spausdinama ir Maskvos, kitų SSRS kraštų spauda. Vėliau susidomėjo bankais, dirbo drauge su žinomu aferistu V. Dubausku, kuris išviliojo iš įvairių Lietuvos bankų apie 2 mln. dolerių. Įtariama, kad jis susijęs ir su suklastotų mokestinių pervedimų ir avizų biz-

niu, kai iš Lietuvos banko buvo išplautos milijardinės rublių sumos.

Kitas plačiai aptariamas įvykis, metęs šešėlį visai policijos sistemai – "Lietuvos ryte" atspausdintos nuotraukos, užfiksušios su policininkų pagalba surengtą teisiamų vienos nusikalstamos Panevėžio grupuotės narių susitikimą su laisvėje esančiais bendrais. Vietoj to, kad po teismo posėdžio teisiamieji būtų nuvežti atgal į Lukiškių kalėjimą, Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato konvojavimo kuopos policininkai specialiu sunkvežimiu juos nuvežė į iš anksto sutartą vietą Vilniaus priemiestyje, kur ir įvyko susitikimas. Jau anksčiau buvo pastebėta, jog po kiekvieno teismo posėdžio Panevėžyje prasidėdavo spaudimas liudytojams bei artimiesiems, buvo įtariama, kad nuosprendžio laukiantys turto prievartautojai susitikinėja su savo bendrais.

Nors premjeras A. Šleževičius ir pareikalavo ištirti šį įvykį pavadinęs jį neturiniu pavyzdžiu nusikalstamų pareigūnų vardo diskreditavimu, iš policijos vadovybės reakcijos neatrodo, kad bus imtasi kokių nors griežtesnių žingsnių.

Tai nebuvo vienintelis įvykis praėjusią savaitę sukėlęs galvos skausmą policijos vadovams. Spaudoje taip pat buvo aprašytas skandalas, kilęs kelių policijos sistemoje. Paaiškėjo, kad ne viename Lietuvos mieste ir rajone kelių policininkai sistemingai klastojo tarnybinius dokumentus. Patikrinus policininkų naudotas baudos talonų knygetes, paaiškėjo, kad iš knygučių specialiomis priemonėmis būdavo pašalinami paskutiniai skaitmenys. Tokiu būdu, kokiam nors piliečiui sumokėjus 100 litų baudą, valstybei tekdavo tik 10 litų. Už dokumentų klastojimą atleista 15 kelių policininkų iš Panevėžio būrio, keturi Vilniuje, trys Raseiniuose, vienas Varėnoje,

ISTORIJA, PROPAGANDA IR PUSĖS EUROPOS IŠVADAVIMO DIENA

(Atkelta iš 1 psl.)

faktas, kad Stalin'as ir jo kolegos išžudė daugiau savųjų, negu patys nukentėjo per karą nuo nacių, nebuvo paminėtas. Tik numojamas ranka, lyg tai būtų kokie svaichiojimai.

Kinijos komunistų skerdynės, prasidėjusios tuo pačiu metu, irgi nebuvo paminėtos. A.Hitler'is, atrodo yra vienintėlis šio šimtmečio velnias. Vienintėliai blogieji – naciai. Naciai išžudė daugiausiai nekaltų žmonių ir t.t.

Aišku, kad Hitler'is ir naciai užsitarnavo viso pasaulio pasmerkimo. Nėra žodžių, kuriais būtų galima išreikšti žmonijai padarytą žalą ir skausmą. Bet Hitler'is buvo vienas iš kelių didžiųjų žudikų. Istorikai turi žiūrėti į visą karo tragediją. Į viso pasaulio kančių visumą, kurią sukėlė diktatoriai Vokietijoje, Japonijoje, Sovietų sąjungoje ir Kinijoje.

Atsižvelgiant į aukų skaičių, Hitler'is užsitarnauja tik trečią vietą pragaros premijų sąrašė. Prieš jį stovi komunistai: Mao ir Stalin'as, toli gražu pralenkę savo kolegą nacių nužudytųjų skaičiais.

Žiaurumo negalima išmatuoti. Tam nėra būdų. Skausmą galima jausti, tačiau yra neįmanoma jo apibūdinti. Ar badu marinti ukrainiečiai kentėjo mažiau, negu žmonės po kinų komunistų priespauda? Ar nacių koncentracijos stovyklos buvo žiauresnės negu bolšev-

kų? Ar nacistinis šeimų išskyrimas buvo tragiškesnis, negu NKVD trėmimai mūsų tautiečių?

Jeigu vienu nuodėmės yra įvardijamos, o kitų lengvai pamiršamos ir kartais net išteisinamos, istorijai ir teisingumui yra pavojus.

Jeigu žmogaus skausmas, kančios ir mirtis yra svarbi tik tuomet, jeigu žuvęs priklausė kokiai tautybei, tai iš skausmo daroma politika. Iš tokios istorijos kyla tik propaganda, kuri ne tik iškraipo istorijos faktus, bet kartu teršia visų žuvusiųjų atminimą. Prasminga, jog prisimenami taip žiauriai žuvę nuo nacių Holokausto, tačiau nereikia pamiršti ir jų kančių kolegų, žuvusių nuo panašiai nesveikų, sadistų – tik vilkėjusių kitokia diktatorių uniforma.

Mirusiųjų negalima pamiršti. Negalime pamiršti nukankintų ir sunaikintų nekaltų žmonių. To reikalauja mūsų tikėjimas. To reikalauja mūsų žmogiškumas. To reikalauja teisingumas.

Naudojant nukentėjusius politinei veiklai, yra įžeidžiamas jų atminimas. Tų masinių žudynių pavertimas į keršto įrankį, skriaudžia ir išnaudoja aukas.

Antrojo pasaulinio karo pabaiga Europoje toli gražu nereiškė laisvės ar taikos. Tai buvo tik žudynių ir kančių metodikos pakeitimas. Pusę Europos išvadavo Amerika, Anglija. Kita pusė pateko į vergiją. Tos vergijos priežas-

tis "sovietinis komunizmas".

Prezidentui B.Clinton'ui apsisprendus vykti į Maskvą, o ne į Londoną minėti tos šventės, buvo istorinis nesusipratimas, aiškiai parodantis jo istorinį nesubrendimą ir nejautrumą.

O Lietuvai karo pabaigos diena (gegužės 8-ji, kaip švenčiama Vakaruose, nes tą dieną 1945 metais naciai kapituliuavo) yra svarbi, bet tai nėra džiaugsmo diena. Vieno diktatoriaus pralaimėjimas Lietuvai nieko nedavė, nes ji be jokio atsipūtimo, be vienos dienos laisvės pateko į kito, lygiai tokio pat žiauraus budelio rankas.

Kai praūs ši išpūsta ir neteisingai išvedžiota šventė, lietuviai turėtų pradėti savo kančių minėjimą – naujausių kančių (trečios okupacijos), kurios prasidėjo 1944. Pirmos kančių istorijos pradžia – 1940-ieji; antroji – 1941-ji.

Kad pilnai įvertintume 1944-ųjų Lietuvos kančių pradžią, galima pradėti su Stalin'o pakrikštytos Lietuvos 16-osios divizijos darbais. Dar detaliau – atskleidžiant to dalinio SMERS vieneto istoriją. Pradžiai reiktų pastudijuoti pačių dalyvių užrašus – nes jie rašė savo prisiminimus ne tiems laikams, o 1000 metų bolševikų istorijos ateičiai. Jų prisiminimai, išversti į civilizuotą kalbą, mums ir istorijai atvers pilną tų dienų istoriją, "išvadavimo" prasmę lietuviams ir jų kančių bendrininkams, visai Rytų Europai.

Tad V-E (*Victory in Europe*) turėtų būti perkrikštyta į V-1/2 E! (Pusės Europos išvadavimo diena!)

(KL)

PARUOŠTA PILIETYBĖS ĮSTATYMO PATAISA

(PLB valdybos pranešimas)

Vilniuje posėdžiaujanti bendra Lietuvos – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pilietybės komisija po ilgų, išsamių ir kartais audringų, dramatiškų diskusijų pagaliau paruošė esminę pataisą dabartiniam pilietybės įstatymui. Toje pataisoje sakoma:

"Lietuvos Respublikos piliečiai yra laikomi lietuviai kilmės asmenys, turėję Lietuvos pilietybę pagal 1919 01 09 – 1939 08 08 Lietuvos pilietybės įstatymus ir išvykę iš Lietuvos iki 1940 06 15, gyvenantys kitose valstybėse, nepriklausomai nuo šiuo metu turimos kitos valstybės pilietybės, jų vaikai ir vaikaičiai".

PLB valdybos vicepirmininkas ir Pilietybės komisijos pirmininko pavaduotojas Rimas Česonis birželio 1 į posėdį pakvietė neseniai į Lietuvą persikėlusį gyventi Balį Gaidžiūną, kurį su Pilietybės

komisijos nariais supažindino jo kolega Pilietybės komisijos narys prof. dr. Bronius Nemickas. Balys Gaidžiūnas išsamiai nušvietė savo vargus, kuriuos jis patyrė, ieškodamas Lietuvos pilietybės pripažinimo jau kaip nuolatinis Lietuvos gyventojas.

Pilietybės įgyvendinimo procedūrą ir tvarkos nuostatus Pilietybės komisija stengiasi dramatiškai ir beveik neatpažįstamai prastinti.

Pastaba: Dabar veikiantis Pilietybės įstatymas Lietuvos Respublikos pilietybę pripažįsta tik tiems užsienio lietuviams, kurie turėjo Lietuvos pilietybę ir iš Lietuvos išvyko po 1940 06 15. Suprantame, kad pilietybės komisijos paruoštoji pataisa dabartinio įstatymo nepanaikina, tik jį papildo, pilietybę pripažindama iš Lietuvos išvykusiems ir prieš 1940 06 15.

Rimas Česonis

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KOMERCINĖ KONFERENCIJA CHICAGOJE

Algirdas Rimas

(JAV LB Ekonominių reikalų tarybos pirmininkas)

JAV Lietuvių Bendruomenės ekonominių reikalų tarybos suruošta konferencija, įvykusi gegužės 20-21 dienomis Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, pritraukė apie 50 verslininkų, finansų specialistų, ir valdžios atstovų. Dalyviai buvo atvažiavę iš įvairių Amerikos miestų ir iš Lietuvos. Prie konferencijos ruošos stipriai prisidėjo Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga, ALIAS, ir jos prezidentas Albertas Kerelis. Regina Narušienė, JAV Lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė, atidarė šią konferenciją ir joje aktyviai dalyvavo.

Lietuvos ambasados Washingtone ekonominių reikalų patarėjas, Linas Orentas, Amerikos lietuvis, kilęs iš Connecticut, apibūdino Lietuvos Vyriausybės vedamą ekonomikos politiką ir minėjo teigiamus oficialius duomenis apie Lietuvos ekonomikos raidą. Tarptautinės bankininkystės konsultantas Antanas Grina, iš Chicago, kalbėjo apie Lietuvos bankininkystę ir krašto finansinę būklę. Pasak P. Grinos, nereikėjo steigti Valiutų valdybos komisijos, kuri išlaiko tvirtą lito kursą, dolerio atžvilgiu. Nepriklausomai ir lanksčiai veikiantis Lietuvos Bankas būtų galėjęs vesti tobulę monetarinę politiką. Toks centrinis bankas galėtų didinti arba mažinti pinigų kiekį su tikslu sumažinti infliaciją, bet tuo pačiu išvengiant defliacinių priemonių neigiamo poveikio pramonei.

Chicagietis finansų konsultantas Vito Valatkaitis – Val pasakojo apie savo patirtį, dalyvaujant tikrajame verslo gyvenime Lietuvoje. Davė pavyzdžius ir apie neigiamus lietuviško biznio bruožus: šešėlinę ekonomiką, korupciją, nesąžiningumą, ir valdišką painiavą darant sprendimus. Apie Lietuvos realybės kalbėjo ir vilnietis, buvęs Lietuvos Verslininkų asociacijos prezidentas, dr. Juozas Šarkus. Tarp kitko, jis priminė, kad greitai laiku Lietuvos išsiskolinimas užsieniui bus vienas bilijonas dolerių, o didelė dalis tų skolų paimta vartojimui, o ne investicijoms. Ypatingai trūksta investicijų privačiam pramonės verslui. Jis ragino daugiau bendradarbiauti Lietuvos ir užsienio lietuvių.

Apie JAV finansavimo šaltinius kalbėjo Brewster Campbell, prezidentas JAV valdžios įsteigto Baltic –

American Enterprize Fund prezidentas. Sakė kad Lietuvoje jau pasamdęs darbuotojus ir pasiruošęs veikti. Darbą kol kas pristabdo patalpų stoka Vilniuje. Jų dar nerasta išnuomoti. Campbell jau yra numatęs finansuoti kai kuriuos projektus. Vienas jų būtų įrengti mažus viešbučius turizmui skatinti. Kitas būtų aprūpinti įrangą foto laboratorijoms. Tarp jo prioritetų būtų ir paskolos bei investicijos maisto apdirbimo pramonei ir išskirtymo sandelių statybai. Vidutinė paskola projektams sieks 100,000 dolerių. Šiuo laiku fondas iš viso turi tik 15 milijonų dolerių visoms trimis Baltijos šalims. Kitus JAV valdiškus finansavimo šaltinius ir JAV valdiškas paslaugas apibūdino Algirdas Rimas, vienu laiku dirbęs JAV ambasadoje Vilniuje. Aptarė veiklą Ex-Im Banko, Overseas Private Investment Corporation – OPIC'o, JAV Komercijos departamento, ir kitų JAV ir tarptautinių valdiškų agentūrų, kuriuos remia prekybą ir investicijas Lietuvoje; dalino informacines knygeles ir valdiškų įstaigų adresus; minėjo kad OPIC'as tiesioginiai finansuoja net tris didelius privačius JAV investicinius fondus, kurie veikia Rytų ir Vidurio Europoje ir yra pasiruošę skolinti pinigus ir pirkti Lietuvos privačių įmonių akcijas. Jis sakė kad Ex-Im bankas irgi pradėjo išduoti Lietuvoje savo garantijas finansuoti importus iš JAV.

Didžiulio dėmesio susilaukė pranešimai Philadelphia advokato Jono Zerr, iš firmos, Ballard, Spahr, Andrews and Ingersoll, ir Vidmanto Rapsio, transporto paslaugų firmos Amber Services International prezidento. Ponas Zerr, ilgą laiką gyvenęs ir dirbęs Lietuvoje, išsamiai kalbėjo apie Lietuvos komercinius ir nuosavybės įstatymus, kurie yra svarbūs prekybai ir investuotojams. Ponas Rapsys davė apžvalgą apie prekių pervežimo paslaugas į Lietuvą avialinijom, laivais ir sunkvežimiais. Sakė, kad viena problema, kuri iškelia susisiekimo kainas, yra ta, kad daug prekių į Lietuvą įvežama, bet mažai yra išvežama. Reiškia, kad transporto priemonės į Lietuvą važiuoja perkrautos, o iš jos, pustuščios.

Apie Amerikos lietuvių verslininkų patirtį ir projektus Lietuvoje buvo penki pranešimai ir vyko gyvos diskusijos. Vytas Daugirdas, AM

Saras, Inc. prezidentas, iš New Yorko pasakojo apie jo sėkmingą projektą išvystyti aukštos technologijos elektronikos produktų gamybą Kaune. Drasutis Gudelis, Aras International prezidentas, iš Melbourne, Florida, tas, iš Melbourne, Florida, apšvietė dalyvius, kaip jis pradėjo prekiauti automobiliais Vilniuje ir kaip jis išvystė savo Hundai ir Fordo markių aukšto aptamavimo dileirų tinklą per visą Lietuvą. Ingrida Bublienė, IB Communications prezidentė, iš Clevelando, irgi teigiamai atsiliepė apie galimybes prekiauti su Lietuva ir tenai investuoti. Pasakojo, kad jos importuojama lietuviška degtinė, kuri šiuo laiku parduodama tik Baltimorės ir Washington apylinkėse, buvo išrinkta ekspertų, kaip viena iš skaniausių. Ambrose Žatkus, ALID Corp. prezidentas, iš Los Angeles, kalbėjo apie jo organizuojamus žemės ūkio plėtros projektus ir pasakojo, kaip Amerikos lietuvių galėtų padėti Lietuvos žemės ūkio plėtojimui. Inž. Leonas Maskaliūnas, ALBA viceprezidentas, iš Chicago, pranešė apie savo projektą pastatyti statybos medžiagų gamyklą Lietuvoje. Taip pat inž. Maskaliūnas įdomiai pasakojo apie jo užsimojimą prisidėti prie Medininkų pilies atstatymo ir ragino verslininkus remti šį darbą.

Dalyvių pasisakymai buvo įvairūs. Būdingi buvo komentarai komersantų iš Lietuvos. Jie dalinai pripažino sunkumus ir nesklandumus, kaip aukštus mokesčius, neaiškius įstatymus ir korupciją. Tačiau sakė, kad yra ir perspektyvos gerai uždirbti ir išsiversti. Minėjo, kad jau nemažai vietinių biznierių Lietuvoje ketina vis daugiau investuoti į gamybą ir pramonę. Iš kitų verslininkų girdėjosi skundai, kad JAV plėtros programos nepalankios pritraukti Amerikos lietuvių talentams ir kad yra būtent statomos jiems kliūtys sudarant kontraktus.

Konferencijoje dalyvavo svečias iš Washingtono, buvęs ambasadorius Lietuvoje, Darryl Johnson. Jis dabar eina aukštas pareigas Valstybės departamente, koordinuojant JAV plėtros programas Rusijai, Ukrainai, Kazakstanui ir kitoms buvusioms sovietų sąjungos šalims. Ambasadorius Johnson apibūdino dabartinę JAV plėtros politiką Rytų Europai ir kalbėjo įvairiomis temomis liečiančiomis Lietuvą. Sakė, kad Amerikos parama statyti Rusijos karininkams gyvenvietes jų krašte dalinai įtakuoja Rusiją išvesti savo kariuomenę iš Baltijos šalių. Jeigu dabartiniai JAV Kongreso ketinimai nutraukti finansavimą šiam tikslui išsipildytų.

A.ŠLEŽEVIČIUS: "Nei asmeninio, nei grupinio suinteresuotumo nėra"

1995 m. birželio 1 d. Lietuvos Seimo posėdžio Vyriausybės valandoje V. Landsbergis paklausė premjerą A.Šlezevičių:

"Pone premjere,

Jūsų asmeninis neformalus susitarimas su Latvijos premjeru praėjusių metų pabaigoje, nuleidžiant Lietuvos reikalavimą žemiau maksimaliai leistinos 56° lygiagrečių, buvo nenaudingas Lietuvai, bet Lietuvos Užsienio reikalų ministerija savo oficialiomis balandžio mėnesio notomis ištaisė tą klaidą. Maišiagaloje Jūs ir vėl, apeidamas Užsienio reikalų ministeriją ir prisidengdamas jau net Prezidentu, įtvirtinote

aną neformalų susitarimą, rekomendavote konkretų sprendimą su nurodytu 55° 50'30" lygiagrečių tašku jūroje, pagal kurį apie 6 milijardų litų vertės išgaunama nafta paliekama Latvijos pusei. Kai vadovų parašais rekomenduojama tokia didžiulė žala savo valstybei, kyla klausimas: kokie yra Jūsų motyvai - ar tik nesusigaudymas problemose ir ambicija jokių būdu nepripažinti ankstesnės klaidos, kad ir padarant žalą valstybei, ar ir kitokie asmeniniai arba grupiniai suinteresuotumai?"

Premjero atsakymas:

"Nei asmeninio, nei grupinio suinteresuotumo nėra".

LIBERALŲ SĄJUNGA SIŪLO REFORMUOTI VALSTYBĖS VALDYMO SISTEMĄ

"Seimas prarado Vyriausybės kontrolės funkcijas. Pastaruoju metu visus nurodymus diktuoja Vyriausybė, o Seimas lyg mokinukas, neprieštaraudamas juos vykdo", Žurnalistų sąjungoje surengtoje spaudos konferencijoje teigė Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) Vilniaus skyriaus pirmininkas Ramūnas Darulis. Jis pristatė LLS formuojamos šešėlinės vyriausybės parengtą Lietuvos valstybinio valdymo sistemos reformos projektą. Be kitų dalykų vietoje dabar Lietuvoje esančių 19 ministerijų

siūloma palikti 12, o atcityje - tik 9.

"Dėl šio projekto LLS konsultavosi su įvairiomis politinėmis organizacijomis. Mes suteikiame galimybę dalyvauti projekto vykdyme visoms partijoms, kurioms priimtinos projekto tezės ir kurios turi finansinių galimybių", - tvirtino LLS pirmininkas Ginutis Vencius. Siūlomas projektas buvo rengiamas keturis metus, o jo įvykdymui, rengėjų nuomone, užtektų pusmečio.

(ELTA)

NAUJOS ŪKININKAVIMO FORMOS LETUVOJE

"CANADIAN AGRA" žemės ūkio bendrovė, įsteigta 1981 metais, sėkmingai veikia Kanadoje, Meksikoje, Kinijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje. "CANADIAN AGRA" steigia įmones-ūkius minėtuose kraštuose, augina rapsą, liucerną, daržoves bei kitas žemės ūkio kultūras, kurias naujausiomis technologijos priemonėmis perdirba į vertingus produktus pardavimui pasaulinėje rinkoje.

1992 metais Lietuvoje, Raseinių rajone, "CANADIAN AGRA" įsteigė "Raseinių agra". Bendrovė iš vietinių ūkininkų nuomuoja

daugiau kaip 3,000 ha žemės. Pastatams ir inventoriui investavo 6 mil. dolerių. Žemė dirbama modernia žemės ūkio technika, ūkis turi du malūnsparnius ir vieną lėktuvą trąšoms barstyti. Augina rapsą, liucerną, sėklinius javus. Derlių parduoda Lietuvoje, Europoje ir Kanadoje. Planuoja statyti perdirbimo įmones. "Raseinių agros" dauguma darbuotojų yra baigę žemės ūkio mokslus, bent du kartus į metus lankosi Kanadoje pasitobulinti vadovavimo, buhalterijos bei mašinų remonto specialybėse. Tiriamos galimybės įsteigti dar vieną ūkį Marijampolės ar kituose rajonuose.

"CANADIAN AGRA" atstovai lankysis Clevelande birželio 11 d. ir Dievo Motinos parapijos konferencijų kambaryje, 11:30 v.r. padarys pranešimą apie savo veiklą ir bendrovės planus Lietuvoje. Visus besidomintiems šiomis problemomis kviečiame dalyvauti.

V.Staškus

Amerika negalėtų ištęsti puoselėjimo, kurį Rusija priėmė kaip pažadą, surištą su savo kariuomenės išvedimu. Sekmadienį jis Pasaulio Lietuvių Centre, APPLE mokytojų organizacijos suruoštame viešajame susirinkime po šv. Mišių, tarė žodį platesnei Chicagos visuomenei ir konferencijos dalyviams.

Šis tas šalia enciklopedijų

STASYS LOZORAITIS, 1924-1994

Antanas Dundzila

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Lozoraičių pavardę bostoniškėje Lietuvių enciklopedijoje randi keliuose tomuose, keliose vietose. 1986 m. okupuotoje Lietuvoje išleistoje enciklopedijoje paminėtas Motiejus Lozoraitis (1866-1907), varpininkas, pirmasis lietuvis advokatas, "Mūsų" Stasio Lozoraičio senelis. 1981 m. išleistos bolševikinės enciklopedijos 7-me tome apie Stasį Lozoraitį (1898-1983), tėvą, rašoma, kad tai Lietuvos buržuazinės valstybės veikėjas, diplomatas.

"Mūsų", Amerikoje pažintas ir nuo pat jaunystės daug Lietuvai pasidarbavęs Stasys Lozoraitis gimė Berlyne. 1943 m. Romoje baigė vokiečių gimnaziją, pradėjo studijas ir darbą Lietuvos pasiuntinybėje prie šv. Sosto. Po beveik 40 metų jis buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės patarėju Washington. Dr. Stasiui Bačkiui iš pareigų pasiuntinybėje pasitraukus, St. Lozoraitis perėmė Lietuvos atstovo JAV pareigas, Charge d'affaires titulu, kurį, min. Žadeikiui mirus, buvo turėję ir Juozas Kajeckas ir St. Bačkis. 1992 kovo 11 d., lygiai dviems metams pralinkus nuo nepriklausomybės atstatymo paskelbimo, ponas Lozoraitis įteikė savo paskyrimo raštus JAV prezidentui Bush'ui. Nuo tos dienos Amerikoje pilnas ir tikslus St. Lozoraičio pareigų titulas buvo "Nepaprastas ir Įgaliotas Ambasadorius, paskirtas atstovauti Lietuvai Jungtinėse Amerikos Valstybėse".

Po to, kai 1938 m. atsiųstą kun. Vl. Mirono vyriausybę, Užsienio reikalų ministru joje buvęs St. Lozoraitis (tėvas) su šeima išvyko Lietuvos atstovo pareigoms į Romą. Tuo metu iš Romos Lietuvon sugrįžo V. Čarnekis. St. Lozoraičio (sūnaus) teigimu, tas Lietuvos atstovų sukeitimas tragiškai nulėmė šių dviejų šeimų likimą. Okupantas V. Čarnekį ištremė į Sibirą, o ponai Lozoraičiai visam gyvenimui liko užsienyje. 1939 m. išvykdamas į Italiją tėvas St. Lozoraitis su liekančiais Lietuvoje simboliškai atsisveikino, sakydamas, kad "...pasimačiusime po 99 metų".

Kalbėdamas apie savo šeimos kilmę, St. Lozoraitis pagarbiai pabrėždavo ir savo motinos Vincentos Lozoraitienės – Matulaitytės giminę. Apie ją irgi yra Lietuvių enciklopedijoje. Ji žymaus Suvalkijos veikėjo duktė, visuomenininkė savo ruožtu, pa-

laimintojo arkiv. Matulaičio giminaitė.

Karo metu Romoje Lozoraičių gyvenimas retkarčiais būdavo įtemptas ir skaudus, o jaunas Lozoraitis tėvams taip sukeldavo rūpesčių, dalyvaudamas priešfašistinio pogrindžio veikloje. Kas tokio skaudaus? – Pvz., kai italai uždarė Lietuvos Pasiuntinybę ir 1940 ją perdavė sovietams (dar ir dabar jos pastatas Lietuvai negrąžintas). O kokia ten buvo veikla italų pogrindyje? – Ponas Lozoraitis yra minėjęs apie besislapstančių žydų vežiojimą iš vienos vietos į kitą.

Jau subrendusio St. Lozoraičio diplomatinį pareigų uždaviniai buvo sunkūs, jiems reikėjo tikėjimo Lietuvos laisve, kantrybės ir geležinės vilties. Reikėjo kovoti prieš okupanto melą bei pinkles, retkarčiais patirti įvairius Lietuvos ar lietuvių žemimius ar įžeidimus, visą laiką skaitytis su ištekliais bei visuomeninėmis nuotakomis.

Štai, jo eitų pareigų kelyje kokia tai diplomatinė apgavystė ar kas tai kito labai kartaus Lietuvai įvyko Vatikane, nes nesimulkinant, jis yra pasakojęs apie savo tebesinėšiojamą žaizdą, kad, atgavus nepriklausomybę, jis laikysis kuo toliau nuo Vatikano diplomatinį sluoksnį. Arba kartą jau Washington, besilankant Lietuvos reikalais JAV Valstybės departamente, koks tai Amerikos pareigūnas St. Lozoraičio užklauso: "Tai, kaip manote, kiek dar laiko šitą nepripažinimo komediją mes čia vaidinsime?". Įdomu, kad tas pats pareigūnas poną Lozoraitį pasveikino nepriklausomybę atgavus... Pasirodo, istorijos egzaminą išlaikė St. Lozoraičio pastangos, bet ne ano amerikiečių muziko komedija pavadinta laikysena.

Tiesa, JAV Valstybės departamente buvo ir Lietuvai labai palankių pareigūnų, pvz., ponas Paul Goble, kuris vėliau viename pobūvyje yra teigęs, kad, Lietuvai paskelbus nepriklausomybės atstatymą, jis atsikimšo iš anksto tam momentui pasidėtą šampano butelį. Bendrai, ponas Lozoraitis įtikinančiai yra išdėstęs tokį kuriozą: prieš nepriklausomybės atstatymą Lietuvai daug daugiau palankumo jautėsi iš Baltųjų Rūmų, o mažiau iš Valstybės departamento; po nepriklausomybės paskelbimo ši laikysena apsisvertė aukštyn kojom: Baltieji Rūmai "atšalo", o Valstybės departa-

mentas "atšilo"...

Arba vėl, kai prezidentas Bush'as, 1991 m. pasitaręs su iš arešto grįžusiu Gorbačiovu, pagaliau apsisprendė Lietuvą pripažinti, tai Lietuvos Pasiuntinys Washington. St. Lozoraitis apie tai nebuvo Amerikos valdžios tuoj pat, tiesioginiai painformuotas... Apie tai ponas Lozoraitis patyrė iš per radiją skelbiamų vietinių žinių ir iš Vilniaus...

Ginant bei puoselėjant Lietuvos reikalus svetimųjų

bendrai blogai jautėsi. Atvykus, prie įėjimo mus sutiko rengėjų atstovas, prie pat durų automobiliui buvo paskirta vieta. Iš kart buvo aišku, kad atvykome į tvarką ir žymių svečių priėmimą suprantančių žmonių renginį. Pasiųveikinus – supažindinimai, kokteiliai, mandagus mumis domėjimasis. Dingo pono Lozoraičio ligos simptomai, kurie taip rūpėjo ponai Lozoraitienei, o važiuojant irgi pradėjo rūpėti man. Ponai Lozoraičiai vakarieniavo su

1992 pačioje pradžioje St. Lozoraitis su ponia atsilankė Lietuvoje, susitiko su Lietuvos valdžios pareigūnais ir iš arčiau savo akimis pamatė, kaip vyksta valstybės atstatymo darbas. Kaune atsikūręs Vytauto Didžiojo Universitetas vasario 9 d. St. Lozoraičiui (kartu su Vyta. Landsbergiu ir Nobelio laureatu Česlovu Milašium) suteikė garbės daktaratus.

1992 kovo 19, vos savaitę laiko praslinkus po įteikimo savo paskyrimo raštų JAV prezidentui, ponas Lozoraitis sutiko su manim pasimatyti, pasidalinti išpuodžiais su DIRVOS skaitytojais. Pokalbio metu sužinojau, kad tos dienos rytą, apie antrą val. nakties, audringo oro smarkiai mėtytame lėktuve jis paskrido iš posėdžių New Yorke. Gi rytoj, norint telefonu konferuoti su Vilnium, jo diena prasidės penktą ar šeštą val. ryto. Ambasadorius savo darbo valandų neskaiciuodavo. Jis buvo Lietuvos ambasadorium visą laiką.

Šį savo atsilankymą Lietuvoje St. Lozoraitis charakterizavo labai intymiai, sentimentalai: "Žmogui buvo leista pamatyti dramos pradžią ir pabaigą – 50 metų trukusią dramą". Tos kelionės išpuodžiai ponams Lozoraičiams liko neišdildomi. St. Lozoraitis gražiai charakterizavo Lietuvos žmones. Apie buvusius politinius kalinius ir tremtinius jis taip kalbėjo: "Jie yra mūsų sąžinė. Jie yra atlaidūs, jie nesiekia keršto, jie tik siekia teisingumo". Į buvusius komunistus jis žiūrėjo praktiškai: "Nori – nenori, jie turi savo rankose administraciją".

Kalbėjomės ilgokai. Kai baigėme, lauke jau buvo sutemę. Visi tuometiniai ambasados talkininkai buvo išvykę namo. Ponas Lozoraitis mane nulydėjo į pirmąjį aukštą ir, kaip visada, nepaprastai maloniai, su jam įprastu orumu, atsisveikino. "Tai iki greito...", šiltai nuskambėjo jo naudojamas posakis ir užsidarė durys, virš kurių kabojo daugiau kaip pusšimtį metų nepriklausomybės išlaukęs Lietuvos Vytis, plevėsavo apšviesta Lietuvos trispalvė.

(Bus daugiau)

(1995-V-23)

S. Lozoraitis, Jr., Gen. kons. dr. P. Daužvardis, min. S. Lozoraitis ir inž. D. Adomaitis apžiūri genocido parodą 1970 m.

Z. Kolbos nuotr. ("Lietuvių dienos")

tarpe, St. Lozoraitis buvo labai efektingas ir principingai nusistatęs. Jo pasirodymai amerikiečių televizijos programose, pasisakymai spaudai, viešos kalbos buvo taikliai suformuluotos, ir lietuviams ir amerikiečiams suprantamos, nenuobodžios, trumpos. Keliais sakiniais jis pasakydavo viską, ko tas momentas reikalauodavo. Jis buvo tikra priešingybė iš Lietuvos atvykusiems, ilgas tiradas ir anksčiau ir dar dabar tebemačiantiems valdžios žmonėms.

Vieną dieną Washington televizijos stotyje prie jo priėjo rusas, sovietų atstovas, su kuriuo St. Lozoraitis turėjo vėliau pasirodyti programoje. Paikas rusas, nežinodamas su kokio kalibro asmenybe turi reikalą, bandė St. Lozoraičiui pakedenti pluksnas: "Ko jūs dabar, lietuviai, veržiatės į nepriklausomybę? Juk caro laikais jūs priklausėte Rusijai!". Stasys Lozoraitis nusišypsojo ir čia pat atsakė ruso panaudotu istorijos argumentu: "O kodėl jūs pradėdate skaičiavimą tik su caro laikais? Juk prieš tai Lietuvos kunigaikščiai valdė didelius rusų plotus!"

Pono Lozoraičio paprašytas, vieną vakarą St. Lozoraitį su Ponia vežiau į prie Washingtono esantį Annapolio miestą, kur pensijon išėjusių JAV karo laivyno karininkų klube St. Lozoraitis, tada dar Charge d'affaires, buvo pakviestas kalbėti. Tą dieną ponas Lozoraitis buvo persišaldęs, smarkiai kosėjo,

organizacijos vadovais prie aukščiau pastatyto garbės svečių stalo, o man vieta buvo rezervuota prie 8-10 asmenų apvalaus stalo salės priekyje. Pavakarieniavus ponas Lozoraitis buvo pristatytas gal 200 susirinkusių žmonių ir pradėjo kalbėti. Aišku, kalbėjo apie Lietuvą, apie Lietuvos laisvinimosi pastangas. Kalbėjo gana laisvai angliškai, be jokių užrašų, efektingai, pagaunant, amerikiečiams suprantamai, viso gal 20 minučių. Tokiame pobūvyje tiek ir reikėjo kalbėti. Po kokių 5 min. jo kalbos keli mūsų stalo svečiai susižvalgė ir sušnibžėjo: "Čia puiki, įdomi kalba! Jis kalba apie visai kitą Lietuvą! O aš maniau, kad čia atvyks koks nors sovietų agitatorius jų propagandos skleisti..." Po kalbos, visa salė sukilo ant kojų ir ponams Lozoraičiams, o tuo pačiu ir tai "visai kitai Lietuvai" plojo. Grįžtant Pasiuntinybėn, ponas Lozoraitis vėl kosėjo ir buvo pavargęs, išsisėmęs. Tą vakarą abu su ponia jie savo pareigą pasigėrėtinai atliko.

VENECUELOS LIETUVIŲ DRAUGIJA

Šalia įvairių, lietuviškųjų draugijų, apie kurių veiklą retai išgirstame, gyvuoja Venecuelos valstybėje gyvenusių mūsų tautiečių draugija, kuri šiemet mini savo 25 metų gyvavimo sukaktį. Ši sukaktis buvo paminėta gegužės 21 d. Šaulių Namuose. Čia tautiečius linksmo Kosto Ramanausko orkes-

tras, svečiai buvo pavaisinti lietuviškais patiekalais.

Lietuvių Žagarės vardo klubas irgi neseniai pasigarsino, nes gegužės 18 d. Brighton Parko lietuvių kolonijoje esančioje Kojak svetainėje vyko šio klubo narių susirinkimas. Taigi pavasariui atėjus ir mažesnės tautiečių grupės atgyja ir rodo savo veiklą.

(eš)

KANADA IR LIETUVA NEW YORKE

JAV Lietuvių Bendruomenės Queens apylinkės valdyba, vadovaujama R. Česnavičienės, pakvietė Hamiltono lietuvių dramos grupės "Aukuras" ir Lietuvos Šiaulių dramos teatro jungtinę trupę į New Yorką gastroliams, su Sofijos Kymantaitės Čiurlionienės 3 v., 4 pav. komedija "Pinigėliai".

Ši trupė yra junginys sceninio bendradarbiavimo tarp Kanados "Aukuro" ir Šiaulių dramos teatro.

1990 m. "Aukuras" buvo išvykęs Lietuvon gastrolių su dviem veikalais: A. Rūko "Bumbulis ir Dundulis" ir V. Alanto "Aukštadvaris". Juos tuomet šefavo šiauliečiai.

1991 m. aukuriečiai atsiųgindami pasikvietė pas save Šiaulių dramos teatrą su J. Tumo – Vaižganto apysaka "Dėdės ir dėdienės", spektakliu vaikams G. Solovskio "Skiriama princesei" ir humoristine programa "Tą vakarą tylų, ružavą".

Užsimezgė miela bendravimo gija tarp tų kolektyvų.

1992 m. Šiauliai kviečia dvi aukurietes E. Dauguvietę – Kudabienę (Normantienės), o M. Kalvaitienę (Raudonauskienės) vaidmenims "Pinigėlių" komedijoje. Veikalą režisuos R. Steponavičiūtė, kuri jau nuo 1972-ųjų metų Šiaulių dramos teatre reiškiasi režisūroje.

Su šiuo spektakliu jungtinė trupė davė 11 spektaklių didesniuose Lietuvos miestuose ir Akademiniam Dramos Teatre Vilniuje buvo paminėta Elenos Dauguvietės – Kudabienės 70 metų amžiaus jubiliejus.

Šiais, 1995 m. balandžio – birželio mėn. vėl nauja bendravimo programa. Ši kartą jau 4 šiauliečiai aktoriai ir 5 hamiltoniečiai sudarė "Pinigėlių" vaidinimo jungtinę trupę, kurios spektaklį matė new yorkiečiai lietuviai Kultūros Židinyje gegužės 7 dieną Brooklyne.

Šiaulių Dramos teatro ir Hamiltono "Aukuro" artistų jungtinės trupės spektaklis, Sofijos Čiurlionienės – Kymantaitės "Pinigėliai". Iš k.: Julijona Raudonauskienė (M. Kalvaitienė, "Aukuras"), Marcelė Normantienė (E. Kudabienė, "Aukuras") ir Mamertas Raudonauskis (J. Bindokas, Šiauliai).

V. Maželio nuotr.

Vaidino: Normantienę – E. Kudabienė (Kanada), Normantą – L. Širvinskas (Kanada), Raudinauskienę – M. Kalvaitienė (Kanada), Raudonauskį – J. Bindokas (Lietuva), Keraitę – E. Pauliukonis (Lietuva), Keraitę – L. Liaukutė (Kanada) Sūrinškį

– S. Jakubauskas (Lietuva), Laukaitę – A. Žilvytienė (Kanada) ir Mikšą – K. Jankūnas (Lietuva).

Spektaklio dalyviai apdovanoti gėlėmis, o dviem valdybos narėms, daugiausiai prisidėjusioms prie gastrolių įgyvendinimo, V. Jankaus-

kienei ir dr. M. Žukauskienei įteikti Lietuvos Kultūros Ministerijos padėkos raštai. Įteikė Šiaulių dramos teatro direktorius R. Songaila.

Žiūrovų buvo virš 200, kurie tikrai buvo patenkinti ir dėkingi apygardos valdybai už suteiktą kultūrinę popietę.

Vitalis Žukauskas

IKI KOVO 11-OSIOS PRITRŪKO TIK TREJŲ METŲ...

*Profesoriaus Jono Paltaroko 100-osioms
gimimo metinėms paminėti*

J. Balčikonio gimnazijoje esančioje memorialinėje lentoje įamžintas žymiausių pedagogų ir auklėtinų atminimas. Sąrašas ilgas, tačiau jį tenka papildyti naujomis pavardėmis.

1992 m. vasarą gimnaziją aplankiusi Joana Paltarokaitė–Valaitienė netrukus parašė laišką: "Man buvo labai malonu, atvažiavus iš Amerikos, aplankyti Panevėžį ir Balčikonio vidurinę mokyklą, mano a.a. Tėvelio, profesoriaus Jono Paltaroko gimnaziją, tuometinę rusų realinę gimnaziją, kurią jis baigė 1913 ar 1914 metais (tikrai nežinau kuriais). Mano tėvas buvo Dotnuvos žemės ūkio akademijos profesorius, prorektorius(...). Man buvo labai liūdna, kad nemačiau jo pavardės šalia Elisono ir Sruogos".

Nors apie J. Paltaroką tuo metu jau kai ką žinojome, tačiau priminimas paskatino sparčiau rinkti medžiagą apie dar vieną įžymų gimnazijos auklėtinį. Likimas taip lėmė, kad Tėvynėje jo vardas beveik pamirštas. Trijuose Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos leidimuose jam neskirta nė viena eilutė. Tad kas gi tas Jonas Paltarokas?

Padedant dukrai J. Paltarokaitei–Valaitienei, pavyko rasti tiek tiek medžiagos apie iškilių mūsų kraštiečių, Žemės ūkio akademijos profesorių, kuriam sausio 15 d. būtų su-

kakę 100 metų.

Pasvalio žemė garsi ne tik derliumi. Ji išaugino ir daug Lietuvai nusipelnusių žmonių. Vien tik rajono pakrastyje esantis Dovydų kaimas išleido žymų pedagogą Petrą Būtėną, kovoje už nepriklausomą Lietuvą žuvusį žurnalistą Julijoną Būtėną, pedagogą, rašytoją ir filosofą kun. Julijoną Lindę–Dobilą. Iš šio kaimo kilęs ir Jonas Paltarokas.

Gimė jis 1895 m. sausio 15 d. valstiečių šeimoje. Paltaroko likimo brolis Ignas Andrašiūnas, beje, kilęs iš gretimo Vienazindžių kaimo ir Chicagoje artimai bendravęs su profesoriumi, savo prisiminimuose rašo, kad tų apylinkių gyventojai "Per visus pavojus išlaikė gražią lietuvių kalbą nuo visokeriopos lenkų įtakos ("Draugas", 1987.03.13). Neatsitiktinai caro laikų rusiškoje Švobiškio pradinėje mokykloje, kurioje apie 1904-1907 m. mokėsi J. Paltarokas, buvo dėstoma ir lietuvių kalba. Baigusį pradinę tėvai būsimaį mokslininką atvežė Panevėžinį realinę mokyklą.

Maža išliko žinių apie jo mokslus šioje mokykloje 1908-1916 m. Tarybinės lietuviškosios enciklopedijos jo, kaip 1944 m. pasitraukusio į Vakarus "tautos priešo", visai nemini, o bostoniškėje "Lietuvių enciklopedijoje" ta tema yra tik vienas sakiny-

"1916 m. baigė Panevėžio realinę gimnaziją (t.b. realinę mokyklą– V.B.) ir išvyko studijuoti į Kijevo politechnikos institutą" (t.21, p. 433). Yra išlikęs 1910-1911 m. realinės mokyklos mokinių sąrašas, kur tarp trečiaklasių randame lietuvišką pavardę su surusintu vardu: "Paltarokas Ivan". Tuo metu Panevėžio realinėje mokykloje, kaip ir kitose Lietuvos vidurinėse mokyklose, lietuviai sudarė mažumą. J. Paltaroko klasėje buvo tik šešios lietuviškos pavardės. Ne ką geresnė padėtis ir kitose klasėse. Visa laimė, kad ta lietuviškoji mažuma šioje mokykloje buvo labai aktyvi. XX a. pradžioje bundant lietuvių mokinių tautinei sąmonei, čia kūrėsi nelegalūs lituanistų, aušrininkų, ateitininkų būreliai. 1912-1913 m. ėjo (taip pat nelegalus) Balio Sruogos redaguotas rankraštinis moksleiviškas laikraštis "Pavieniui menki – drauge galingi".

Konkrečių žinių apie J. Paltaroką dalyvavimą šioje veikloje neturime, bet reikia manyti, kad iš lietuviškos šeimos kilęs gabus ir darbštus mokinys neliko nuošalyje. Tarp jo artimų draugų buvo bendraklasis Povilas Brazdžiūnas (vėliau žymus fizikas, Lietuvos Mokslų Akademijos narys), žemės ūkio klasės mokiniai Antanas Vadopalas (vėliau aktyvus JAV lietuvių visuomenės veikėjas, vienas iš Panevėžiečių klubo Chicagoje organizatorių ir monografijos "Panevėžys" autorių), Domas Pinigis (žinomas Panevėžyje lietuvių

kalbos mokytojas), vyresniųjų klasių realistai Jonas Andrašiūnas (Lietuvos kariuomenės pulkininkas, 1994 m. grįžęs į Lietuvą ir po mėnesio miręs Tėvynėje), Jonas Navakas (teisės daktaras, žuvęs Sibiro lageriuose), jau minėtas Balys Sruoga (Poetas, dramaturgas, lietuvių tautos įkaitas Štuthofo koncentracijos stovykloje), Juozas Urbšys (paskutinis nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministras, ilgus metus kalėjęs sovietiniuose lageriuose), Petras Gudelis (karininkas, nepriklausomybės kovų savanoris, JAV išleidęs knygų apie kovas dėl Lietuvos laisvės) ir kiti. Bendraujant su tokiomis asmenybėmis, formavosi ir jaunojo J. Paltaroko tautinio sąmoningumo jausmas, kurio jis neprarado iki gyvenimo pabaigos.

Kilus I pasauliniam karui, realinė mokykla su visais mokytojais ir dalimi mokinių buvo evakuota į Rusijos gilumą. Anot "Lietuvių enciklopedijos", J. Paltarokas Panevėžio realinę mokyklą baigė ir brandos atestatą gavo toli nuo tėvynės – Novgorodo srities Borovičių mieste 1916 m. Tuo metu Lietuvoje jau šeiminkavo vokiečiai ir nuo tėviškos skyrė fronto linija. J. Paltarokas nepasimetė. Nuvykęs į Kijevą, kur telkėsi daug lietuvių pabėgėlių, įstojo į politechnikos institutą. Atsiradus pirmai progai, grįžo į Lietuvą ir iš karto įsitraukė į kuriamąjį darbą Žemės ūkio ministerijoje. Jo veiklą trumpai galima apibūdinti tokia darbų seka:

1918-1920 m. – Žemės ūkio ministerijos darbuotojas.

1920-1922 – agronomijos studentas Halės–Vitenbergo universitete Vokietijoje. Specializacija – pienininkystė.

1923-1924 – kontrolasistentų kursų Gruzdžių aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje vedėjas.

1924-1944 m. – Žemės ūkio akademijos bendrosios zootechnikos katedros vedėjas, docentas. Nuo 1935 m. įsteigė pienininkystės laboratoriją ir jai vadovavo. 1936-1939m. ėjo Akademijos tarybos sekretoriaus ir prorektorius pareigas. 1940 – 1941 m., kaip nelojalus tarybų valdžiai, atleistas iš darbo.

1944 m. – artėjant frontui ir antrajai sovietinei okupacijai, pasitraukė į Vakarus.

1944-1949 m. – gyveno "perkeltųjų asmenų stovyklose" Vokietijoje.

1949m.persikėlęs į JAV, iki pensijos vadovavo Chicagos pienininkystės laboratorijai.

J. Paltarokas buvo pirmasis Lietuvoje pienininkystės specialistas su aukštuoju išsilavinimu. Jo nuopelnai rengiant kvalifikuotus šios šakos darbuotojus gan ženkliūs. Buvę Akademijos studentai šiltai atsiliepia apie pareigingą, kruopštų ir reiklų profesorių, davusį studentams ne tik teorinių žinių, bet ir jų praktinio pritaikymo pagrindus. Vienas jų – Jonas Vengris, dabar gyvenantis JAV, 1994.02.04 laiške rašo: "Iš studentavimo laikų, kas daugiausia įsivėžė į atmintį, tai (Nukelta į 7 psl.)

ONA MIKULSKIENĖ IŠVYKO GYVENTI | LIETUVĄ

Š.m. gegužės 30 d. gyventi į Lietuvą išvyko ilgametė "Čiurlionio" ansamblio kanklų orkestro vadovė Ona Mikulskienė. Gegužės 21 d. Clevelando Lietuvių namuose įvyko atsisveikinimo pobūvis, kurio metu buvo prisimintas ansamblio nueitas kūrininis kelias, jo veikla ir pareikšta daug padėkos žodžių ir geriausių linkėjimų p. Onai Mikulskienei.

Išvykdamą Ona Mikulskienė atsiuntė laišką DIRVAI: "Nuoširdžiai dėkoju už daug metų "Dirvoje" talpinčius straipsnius apie "Čiurlio-

nio" ansamblį, Alfonso ir Onos Mikulskių visuomeninės veiklos aprašymus ir daugybę nuotraukų.

Šia proga iš gilumos širdies linkiu "Dirvos" redakcijai ir administracijai gražiausios sėkmės gyvuoti ilgus metus.

Su gilia pagarba ir dėkingumu"

O.Mikulskienė

Nuoširdžiai dėkojame p. Onai Mikulskienei už gražius linkėjimus ir, savo ruožtu, linkime jai ko geriausios kloties Tėvynėje.

DIRVA

Atsisveikinimo su Ona Mikulskiene iškilmėse kalba kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Nuotraukoje iš k: Elena ir Jurgis Malskiai, Ona ir Vacys Rociūnai, kun. prel. A. Goldikovskis, Ona Mikulskienė ir Jadvyga Budrienė.

VILNIAUS VYRŲ CHORAS "VYTIS" ATVYKSTA | JAV

Aktyviai bendradarbiaujantis su Lietuvių tautininkų sąjunga Vilniaus vyrų choras "Vytis" šiais metais pakvies tas į Dekalbo pasaulio chorų festivalį Atlantos mieste Georgio valstijoje. Choras vyks ta rėmėjų Lietuvoje ir pačių dainininkų lėšomis.

Chore 30 narių, įvairių profesijų ir užsiėmimų žmonių, dalyvavusių daugelyje muzikinių renginių Lietuvoje ir už jos ribų, konkursuose laimėjusių ne vieną prizą, 1994 m. Pasaulio lietuvių dainų šventės laureatai. Koncertavo Ispanijoje, Korėjoje, Šveicarijoje, kitose šalyse. Chorui vadovauja tarptautinių konkursų laureatas, Muzikos akademijos profesorius Tadas Šumskas.

Atvykstantys choro 25 vyrai laisvalaikį siūlo Amerikoje gyvenantiems tautiečiams padovanoti gimtinės dainų ir susitikti, žinoma, jeigu to tautiečiai pageidautų.

"Vytis" birželio 19 d. iš Helsinkio atskris į New Yorko D.Kenedžio aerouostą, tą pačią dieną, apie 4 val. p.p., autobusu išvyks į Atlantą ir bus festivalyje iki birželio 25 d. imtinai. Grįš tuo pačiu autobusu į New Yorką, iš kur birželio 28 ar 29 išvyks į Lietuvą.

Su tautiečiais choras galėtų susitikti Atlantoje ir netoli jo, taip pat miestuose grįžtant į New Yorką ir pačiame New Yorke bei jo apylinkėse.

Be abejonės, iškyla nak-

vynės New Yorke problema birželio 26-28 dienomis. Ja žadėjo pasirūpinti p. R.Kezys New Yorke, tel. (718) 423-6161.

Apie "Vyčio" buvimą Atlantoje informaciją galima gauti per Festivalio organizacinį komitetą, p. Ted Ashburn, telef. (404) 378-2525, Atlantoje.

Dėl susitikimų ir koncertų, Jūsų sumanymų ir pageidavimų, jeigu tokie būtų ir kuriuos su džiaugsmu priimtume, laukiame vėliausiai iki birželio vidurio. Perduoti Tautininkų sąjungos sekretoriui R.Giliauskui Vilniuje, faksu 370-2-617310.

Dėkojame ir linkime Jums visokeriopos sėkmės.

Choro "Vytis" vadovas
T.Šumskas

LTS sekretorius
R.Giliauskas

IKI KOVO 11-OSIOS PRITRŪKO TIK TREJŲ METŲ...

(Atkelta iš 6 psl.)

profesoriaus J. Paltaroko pasakaitos(...). Jos buvo išimtinai charakteringos".

Dirbdamas Akademijoje, atliko nemažai tyrimų, kuriuos apibendrinęs, skelbė Žemės ūkio akademijos metraščiuose, išleistuose vadovėliuose ar jų skyriuose. Jo plunksnai priklauso leidinys "Pagrindinė žemės ūkio chemija" (1922), keli skyriai "Žemės ūkio vadove" (tokie, kaip "Pienininkystės pagrindai" (1931), "Gyvulių maitinimo pagrindai" (1936).

J. Paltarokas aktyviai dalyvavo visuomeniniame gyvenime. Pirmojo pasaulinio karo metais pabėgėliai iš Lietuvos jaunam studentui patikėjo Lietuvos komiteto nukentėjusiesiems nuo karo šelpti Ukrainoje iždininko, o vėliau ir pirmininko pareigas. Tuo pat metu jis dirbo ir Lietuvos Taryboje Ukrainoje. Pirmojo pasaulinio karo metu rusų kariuomenėje prasidėjus suirutei, lenkai organizavo savo nacionalinį korpusą, į kurį prisiviliojo ir

nemažai caro armijoje tarnavusių lietuvių.

J. Paltarokas kartu su kitais tarybos nariais rūpinosi atskiro lietuvių dalinio kūrimu. Vėliau skatino juos grįžti į Lietuvą. 1918 m. palikęs Kijevo universitetą, ir pats grįžo į Tėvynę.

Kuriantis Šaulių sąjungai, tapo jos nariu. Taip pat priklauso Tautininkų sąjungai.

Pasitraukęs į Vokietiją, buvo Kempteno stovyklos Lietuvos Raudonojo kryžiaus organizacijos valdybos narys, ėjo iždininko pareigas. Emigracijoje susikūrus Lietuvos ūkio atstatymo studijų komisijai, 1947-1953 m. buvo jos žemės ūkio sekcijos pirmininkas. Į Vakarus pasitraukę lietuviai galvojo apie Lietuvos nepriklausomybės greitą atkūrimą ir rengė jos ūkio atstatymo planus. VLIK-o "Lietuvos ūkiško atstatymo komisijos" prašymu, J. Paltarokas parengė ir 1948 m. įteikė 13 lapų pranešimą "Lietuvos žemės ūkio atkūrimo klausimai", kuriame analizavo buvusį žemės

ūkį ir jo atkūrimo galimybes po sovietinio "pertvarkymo". Šis darbas buvo atspausdintas leidinyje "Išlaisvintos Lietuvos ūkis". Vėliau Bostone, "Lietuvių enciklopedijos" redakcijos prašymu, konsultavo jos leidėjus savo specialybės klausimais.

Iki pat mirtis profesorius neprarado vilties pamatyti nepriklausomą Lietuvą, o tautiečius ragino būti vieniniais ir ruošti dirbti laisvoje Tėvynėje. 1950 m. per Amerikos radiją kreipdamasis į tautiečius tragiškosios birželio 14-osios proga sakė: "Visi, kieno širdyse nėra užgesusi meilė savo tėvų žemei, kurie tebesijaučia lietuviai, kas ir kuo tik galime, padėkime mūsų iškankintai tautai atkurti laisvą, nepriklausomą Lietuvą". Jaunystės idealams liko ištikimas iki gyvenimo pabaigos – 1987 m. vasario 6 d. Deja, taip ir nesulaukęs nepriklausomos Lietuvos atkūrimo, atgulė Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje. O iki 1990 m. kovo vienuoliktosios buvo likę tik treji metai...

Vytautas Baliūnas
J. Balčikonio gimnazijos
kraštotyros būrelio vadovas
("Panevėžio balsas")

75-RIŲ METŲ JUBILIEJINIS SUSIRINKIMAS

Šiemet šv. Antano bažnyčia ir Lietuvos Vyčių 102 kuopa, veikianti prie šv. Antano parapijos Detroite, atšvęs savo 75-rių metų jubiliejį sukaktį.

Lietuvos Vyčių 102-oji kuopa bus 82-ojo seimo, įvyksiančio š. m. rugpjūčio 9-13 dienomis Novi Hilton viešbutyje, Novi, MI, šeimininkė. Vienu iš pagrindinių šio seimo-suvažiavimo renginių bus iškilminga vakarienė ir šokiai. Buvo nutarta šiame pokilyje organizuoti didingą buvusiųjų šv. Antano mokyklos auklėtinių susitikimą. Šiai minčiai buvo entuziastingai pritarta. Tačiau organizatoriai susiduria su viena, gana sudėtinga problema - buvę tos mokyklos auklėtiniai yra išsisklaidę po visas JAV ir nėra taip paprasta jiems apie įvyksiantį susitikimą pranešti. Todėl prašome visuomenę, apie visus buvusius tos mokyklos mokinius, su kuriais Jūs palai kote ryšius, pranešti mums. Prašome atsiųsti jų pavardes, vardus, adresus ir telefonų numerius. Pasižymėkite savo kalendoriuose ir planuokite dalyvauti šiame pokilyje.

Vakariene-šokiai įvyks rugpjūčio 12 d., šeštadienį, 6 v.v. Novi Hilton viešbutyje, Novi, MI (Detroito priemiestyje). Stalai bus sutvarkyti pagal baigiamas klases, pra-

dedant 1930 ir baigiant 1971 metais, kai mokyklos durys buvo uždarytos. Į pokylį pakviestos seselės vienuolės, kurios tais laikais mokino. Garbės svečiu bus George Perles, lietuvių kilmės, buvęs vyriausias futbolo treneris Michigan State universitete.

Sekancią dieną, sekmdienį, 10:30 v.r. bus aukojamos šv. Mišios šv. Antano bažnyčioje. Šv. Mišias koncelebruos Detroito arkivyskupas kardinolas Adam Maida. Mišių metu giedos parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Mes labai norėtume, kad bažnyčia būtų pilna, kaip būdavo anais laikais. Kadangi parapijos ateitis yra nežinoma, šis susitikimas gali būti vienas iš paskutiniųjų svarbesnių šventinių minėjimų šiose patalpose. Po pamaldų seks vaisės ir programa parapijos svetainėje (buvusioje mokykloje).

Bilietus į šiuos renginius reikia įsigyti iš anksto; jie nebus pardavinėjami prie durų. Viešbutis ir rengėjai norėtu iš anksto žinoti apytikrų dalyvių skaičių.

Smulkesnę informaciją galima gauti skambinant telefonu: Aldonai (Nausėdas) Bunikis 1-810-288-3736, Reginai Juškaitei - 1-313-554-3288 ir Robertui Boris - 1-810-682-0098.

Paruošė Regina Juškaite

ĮVAIRIOS PARODOS CHICAGOJE

Gegužės 19 d. vakare Čiurlionio vardo galerijoje Jaunimo centre buvo atidaryta devynių žymesniųjų Lietuvos fotomenininkų darbų paroda ir ji tęsis iki birželio 19 d. Ši paroda anksčiau buvo surengta amerikiečiams netoli Chicagos esančios DūPage kolegijos galerijoje. Parodos tema - "Lietuvių fotografija: gyvastingumas ir permainos". Tos parodos proga amerikiečiams apie

Lietuvos fotografiją kalbėjo šios srities specialistas Algimantas Kezys, kuris dabar su savo darbų parodomis vieši Lietuvoje.

Net trys parodos buvo atidarytos gegužės 20 d. Lietuvių Dailės muziejaus patalpose Lemonte. Tai L.Surgailos "Niekeno žemė - Prūsų Lietuva", "Vydūnai 125 - exlibris" ir J.Mickevičiaus skulptūrų rinkinys.

(eš)

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Pirmajame poste Lietuvos pareigūnas, trumpai žvilgtelėjęs į mūsų pasus, praleido mus tolyn – beveik nespėjau pasakyti "labas". Kitame poste, kur automobiliai rikiavosi dviem eilėm po dideliu stogu, turėjau parodyti pasą dar kartą, užpildyti muitinės dokumentus (niekas netikrino mano bagažo) ir išsikeisti pinigų. Buvau susijaudinęs – stovėjau Lietuvos žemėje ir tarp lietuviškai kalbančių žmonių. Ilgai šnekėjau su dviem pareigūnais, kurie buvo labai draugiški. Aš paklausiau, ar galiu pagaliau iškelti savo dviratį ir pradėti važiuoti. Pasieniečiai man pasakė, kad galėsiu tai daryti tik tuomet, kai dingsime jiems iš akių.

Tik po dvejų metų, kai dirbau Lietuvoje kaip JAV kariuomenės ryšių grupės karininkas, po vieno susirinkimo paaiškėjo kai kurie dalykai. Kai aš trumpai papasakojau Lietuvos pasienio apsaugos tarnybos vadui, kokioje padėtyje buvau atsidūręs 1992-aisiais, jis tik žiūrėjo apstulbęs į mane ir sušuko: "Tai tu ten buvai!" Jis paaiškino, kad šį sunkų klausimą pasieniečiai sprendė siųsdami jį vis aukštesniems pareigūnams, kol pagaliau pasiekė jį! Jis pats turėjo nuspręsti, ką daryti šiuo unikaliu atveju, nes pasienio taisyklėse apie dviratininkus nieko nebuvo parašyta.

Lietuvos teritorijos pusėje automobilių, laukiančių savo eilės kirsti sieną, buvo dar daugiau. Pravažiavus pro juos, kelio asfaltas pasidarė duobėtas ir dulkėtas, kartais tai buvo žvyrkelis. Vairuotojas sustojo tuoj po posūkio. Išklėję dviratį ir mano daiktus, apsikeitėm adresais ir šiltai atsiveikino.

Netrukus leidausi į kelionę. Lietuvos dangus buvo debesuotas, bet kartais pasirodydavo ir saulė. Pūtė lengvas vėjelis, oras buvo kaip tik važiavimui dviračiu. Turėjau maždaug penkias savaites iki to laiko, kai reikėjo grįžti į Varšuvą ir skristi atgal į Ameriką. Buvo beveik antra valanda, kai aš pradėjau važiuoti pirmuoju mano keliu į Lietuvą.

Pirmieji įspūdžiai

"Nepalik miške degančio degtuko!" – tai buvo pirmieji žodžiai, kuriuos aš pamačiau parašytus ant ženklo palei kelią į Lietuvą. Šalia užrašo, ant skydo, nupieštas raudonas gaidys – tai akivaizdus amerikiečių "Smoney the Bear". Už jo driekėsi miškas, pilnas beržų.

Netoli Lazdijų pastebė-

jau daugiau pagyvėjimo. Daugybė automobilių, su prekėmis ir velkančių mažytes priekabas, zujo pirmyn ir atgal. Sutikau daug žmonių, kurie visai nekalbėjo lietuviškai – skambėjo, kaip vėliau man paaiškino, rusų, baltarusių, ukrainiečių ir latvių kalba. Niekas manęs nedomino jų turguje, todėl pervaziavau Lazdijus ir leidausi pirmyn, į šiaurę, link Krosnos.

Krosna. Tvarkingose miestelio kapinėse visur ir visada dvelkia ramybė... Autoriaus nuotr.

Krosna – ramus miestelis, su naujesniais namais ir sena rausva bažnyčia. Trumpai pavaikštinėjus, nusprendžiau keliauti į Marijampolę. Tik išvažiavęs iš miestelio, susidūriau su keturiais berniukais dviratininkais. Aš pasisveikinau su jais ir pabandžiau pradėti pokalbį, bet jie buvo drovūs, ir atrodė, kad jiems buvo visai neįdomu, o gal paprasčiausiai nesuprato, kas aš esu (ir ko noriu...). Džiaugiausi girdėdamas jų tarpusavio šneką. Iš tiesų, aš buvau sužavėtas tuo, kad buvau krašte, kur dauguma žmonių kalbėjo lietuviškai!

Važiavimas į Marijampolę buvo greitas ir be nuotykių. Pervaziavau Šešupę pralenkiau būrelį besitreniruojančių dviratininkų ir pastebėjau, kad apylinkių peizažas panašus į Olandijos – lygus ir atviras. Marijampolėje susiradau viešburtį 190 rublių už naktį. (Tuo metu apytiksliai \$1.50 = 127 rb.) Viešbučio ir restorano tarnautojai mane maloniai sutiko, nebuvo jokių sunkumų ir dėl mano dviračio – aš galėjau jį įsinešti į savo kambarį (tik sudėtingiau buvo jį nusi-gabenti liftu – reikėjo pastatyti ant užpakalinio rato).

Marijampolėje praleidau dvi dienas. Mano senelis, Vladas Čapkevičius, Lietuvos kariuomenės karininkas, tarnavo čia, kariuomenės bazėje, trečio dešimtmečio vidury. Čia gimė mano tėvas. Daug vėliau, 1950-ųjų pradžioje, jo sesuo vaidino Marijampolės dramos teatre. Kiek tik buvo įmanoma, išvaikštinėjau ir susipažinau su vietomis, susijusiomis su mano artimaisiais, ir su likusia miesto dalimi.

Viešbučio kaimynystėje, visai netoliese, buvo maži nuosavi nameliai. Vaikštinėjau tarp jų – prie daugelio

du, jis priėjo ir šiek tiek ne-drąsiai paklausė manęs: "Kodėl jūs fotografavote mano namą?"

Jis galvojo, kad aš esu koks valdininkas. Kai išgirdo mano paaiškinimą (ir kaip aš kalbėjau lietuviškai su keistu akcentu), jam palengvėjo, ir jis pakvietė mane į svečius. Jis paklausė, ar aš negalėčiau nufotografuoti jį prie jo namų. Aš sutikau. Jis ir jo žmona buvo mokytojai pensininkai. Jie nuoširdžiai mane vaišino, kuč turėjo – pernykščiais geltonais ir rudais obuoliais, išlaikytais per žiemą ir dar valgomais. Trumpai visi šneketelėjom, ir po to šeimininkas dingo dvidešimčiai minučių, mat ruošėsi fotografavimui. Grįžo išsiprausęs ir pasipuošęs geriausia savo eilute. Jis išdidžiai stovėjo savo namo priešaky, tokį aš jį ir nufotografavau.

Pirmosiomis dienomis Lietuvoje aš patyriau tokius įspūdžius:

- Dažniausiai kelio pakraštyje yra birus smėlis ir žvyras. Tai man ypač rūpėjo, nes dažnai reikėdavo pasukti iš asfaltuoto kelio į dviratininkams sunkią smėlėtą pakele.

- Jau man pasidarė aišku, kodėl tie du žodžiai, "vari-jotas" ir "vairuotojas", yra tokie panašūs. Daugelis vairuotojų nepaiso eismo taisyklių keliuose ir nepagarbūs kitiems, dažnai lenkia kitą automobilį pačiose pavojingiausiose vietose ir pačiu netinkamiausiu laiku, pvz.: kai abu automobiliai kyla į kalną arba posūkyje.

- Prekiniai sunkvežimiai paprastai yra pilkos ar tamsiai mėlynos spalvos ir be jokių užrašų. Ką jie veža?

- Degalinėse nėra pompų padangų pripūtimui. Kiekvienam vairuotojui reikia vežiotis savo. Net jei visi vairuotojai jas ir turi, tai sunku patikėti, kad jie jas naudoja (visos, kurias aš mačiau, buvo rankinės): daugelis padangų atrodė blogai pripumpuotos.

- Vyksta daug statybų, ypač daug statoma miestų ir miestelių pakraščiuose pri-

vačių namų. Keliai ir tiltai taisomi ir platinami. Tik dažnai visi šie statybų darbai atrodo lyg apmirę arba judantys labai lėtai.

- Prie namų – sukasti daržai, nemačiau paliktų pievelių su veja.

- Užmiestyje daug didelių, ilgų pastatų – karvių fermų, kurios atrodo be gyvybės ženklų. (Po dvejų metų, kai dirbau Vilniuje, vieno susirinkimo JAV ambasadoje metu sužinojau, kad paskutiniuoju metu sovietinėje Lietuvoje buvo auginama apie 12 mln. karvių; 1994 m. jų sumažėjo iki 3,5 mln., taigi ištustėjo tvartai ir daržinės).

- Daugybė rūšių alaus yra gaminama Lietuvoje; jis nėra toks, kaip vokiškas, bet ir ne toks atskiestas, kaip amerikietiškas. Man patiko lietuviškas alus, kurį aš ragavau, tačiau buteliai beveik visuomet buvo nešvarūs.

- Girtų žmonių gatvėse gali pamatyti ir dieną. Panašų vaizdą mačiau ir Lenkijoje.

- Visose kavinėse ir restoranuose naudojami aliuminiai peiliai, šaukštai ir šakutės. Man paaiškino, kad geresnius stalo įrankius turėti pernelyg brangu, nes juos dažnai vagia lankytojai.

- Per radiją ir televiziją gali girdėti daug rusų ir lenkų kalbos, nors dauguma programų yra lietuviškos.

Praeiviai susitikę nesisveikina ir labai įtartina į tave pasižiūri, kai tu pasakai jiems "labas". Padavėjos ir pardavėjos šypsosi retai, ir kiekvienas prakalbintas žmogus iškart apsidžiaugdavo, kai sužinodavo, kad aš iš Amerikos.

- Mano matytų parduotuvių aplinka priminė man Amerikos menkaverčių prekių krautuvėlių vidų. Prekės yra naujos ir gana įvairios – nuo muilo ir saldinių iki drabužių ir įrankių – bet visko yra po truputį. Nėra jokių iška-bų, ir patalpoms verkiant reikia remonto.

(Bus daugiau)

Pervaziavęs sieną nufotografavau širdžiai mielą Lietuvos gamtovaizdį.

Autoriaus nuotr.

OBUOLIAI

Vladas Vjelds

Pokalbiuose su savo draugu Florijonu daugiausia bijau jo klausimų. Jis ima ir paklausia, kad reikia gero filosofo atsakyti. Šį kartą jis paklausė paprastą, bet užslėptomis mintimis apsiūlėtą klausimą.

– Ar skaitai "Dirvą"?
– Žinoma, kad skaitau.
– Aišku pirmiausia perskaitai savo straipsnelį.
– Na, kaip čia, taip...

Nepradėk klysti į melagystės šunkelius. Daug kas paklydo. O aš skaitau visą "Dirvą". Nuo pradžios iki galo. Net ir skelbimus. Gal ką nors gero netyčia rasiu. Taigi, skaitau gegužės numerį "Valgykime obuolius". Ar paskaitei? Labai naudingas straipsnis. Aš obuolius nuo pat mažens mėgau. Geriausi obuoliai buvo kaimyno sode. Tik sunku buvo prie jų prieiti. Tvora aukšta, o naktį labai sunku įžiūrėti kur eini ir obuolių nesimato. O obuoliai pimarūšiai. Ranetai, antaniniai. Juodagožiai, tie labai rūgštūs. Pepinkos man geriausia patikdavo. Bet tada vardais nesidomėjom. Tik paskui sužinojau. Ta gudri mergaitė Grigaliūnaitė daug naudingų žinių suteikia apie obuolius. Tik pavėluotai. Sako: "žalių obuolių košelę dedama ant nudegimų, opų, nušalimų". O aš žalių obuolių pagraužęs taip susirgau, kad nepatogu čia minėti, kas man atsitiko. O pasirodo ant nudegimų reikia dėti. Paskui, kai buvau gaisrininku, būtų pravertę žalių obuolių košelę, nes dažnai apsidėginti tekdavo. Paskui ta gudri mergiotė sako, kad "obuo-

lių žievių arbata geriama nutukus ir kaip raminantis vaistas". Reikės rinkti žieveles. Tegul mano žmona geria. Ji labai rūpinasi, kad nenutuktų, o aš gersiu, kad nusiramčiau, kada ji ima apie dietą kalbėti su ašarom akyse. Abiem bus gerai. Žinoma, tas straipsnis daktarams nepatiks. Tiek ligų tas obuolėlis naikina. Ką daktarams veikti. Ko gero gali iki terbos davaryti. Bet nereikia per daug nuogastauti. Jie suras tokias ligas, kurių obuoliai nepagydo. Labai geras straipsnis. Tik vieno nesupratau. Sako: "Iškrovos dieną galima suvaldyti iki 2 kg. obuolių." Kas ta per iškrovos diena? Ką tu krauni ar iškrauni? Kaip tu manai?

– Florijonai, gal čia ta diena, kada visas ligas iškrovei?

– Nukalbėjai. Jeigu ligas iškrovei, tai kam obuoliai?

Taip mes ir nesutarėm kas ta per iškrovos diena. Tik supratau, kad jau laikas man save iškrauti iš Florijono namų. Tą aš ir padariau.

P.S. Florijonas dar užsiminė ir apie kitą straipsnį "Dirvoje". Tai pasikalbėjimą su PLB pirmininku Nainiu. Daug gražių žodžių prisakytą. Daug veiklos, daug nuopelnų, bet didžiausias žygis nepaminėtas. Tai tos keistos kančių knygos išleidimas. Ta kančių knyga netik visiems, bet ir pirmininkui kančia. Dabar tokia mada atsiprašymų. Brazauskas, Šleževičius atsiprašė žydų. Net popiežius atsiprašė protestantų. Kada PLB pirmininkas atsiprašys?

(Atkelta iš 2 psl.)

nuo 1846 m. Indams tos žemės buvo brangios ir todėl, kad čia buvo Gandhi ir Nehru gimtinės žemės. Nebuvo jokių referendumų, niekas neatsiklausė gyventojų, kurių didelė dauguma buvo musulmonai. Indijos valdžios galva pažadėjo Kašmirui plačią autonomiją, tačiau vietoj savivaldos 1987 m. suklastoti rinkimai atvedė į Kašmiro valdžią Indijai palankų režimą. Kašmiriečiai griebėsi ginklo, Indija atsiuntė karinę valdžią. Susikirtimuose žuvo apie 20,000 žmonių ir jie dar nesibaigė, visai nesunkiai gali prasidėti ketvirtasis Pakistano–Indijos karas. Vietiniai musulmonai teigia, kad jie ne tik negauna Indijos konstitucijoje pažadėtų specialių, autonominių teisių, bet jokia kita Indijos provincija neturi tiek suvaržymų ir priespaudos kaip Kašmiras. Dabar indų kariuomenė sudeginiusi ir istorinę musulmonų mečetę. Prie to daug prisidėjo ir padėtis pačioje Indijoje, kur vis didesnę balsą laimi ekstremistinės indų nacionalistų grupuotės.

Indija paskelbė liepos mėn. Kašmiro provincijos vietinius rinkimus. Pakistanas tvirtina, kad balsavimai negali būti legalūs, kada provincijoje laikoma 500,000 vyrų kariuomenė. Siūloma vietoj valdžios rinkimų skelbti gyventojų referendumą dėl Kašmiro ateities.

TRUMPAI

• Japonijos policijai pavyko suimti vyriausią budistų terorizmo vadą ir mokytoją Shoko Asahara ir apie 200 jo svarbiausių padėjėjų. Vyriausybė padidino policijos galias, kas sukėlė teisingumo valdininkų protestus.

Iš visur apie viską

• Gegužės 1 d. Maskvoje įvyko tradicinis "darbininkų" paradas, anksčiau iškilmingai švenčiamą visuose Sovietų Sąjungos miestuose dieną. Dalyvavo 19,000 žmonių, daugiausia pensininkų. Dalyviai buvo daug maž tie patys, kaip prieš savaitę žygiavę seneliai, šventę Lenino gimtadienio 125 sukaktį. Minia kritikavo plakatuose dabartinę Rusijos valdžią ir net komunistų partiją, kuri su ta valdžia bendradarbiaujanti. Plakatuose buvo puolamas komunistų vadas Gennadij Žuganov, kuris teršia komunistų vardą.

• Bosnijos serbai suėmė buv. Jugoslavijoje kelis šimtus Jungtinių Tautų taikos priežiūros kareivių, jų tarpe 55 kanadiečius. Vakarų valstybės tariasi, ką daryti. Serbai pašovė malūnsparnį, kuriu skrido ir žuvo Bosnijos užsienio reikalų ministras. Sarajeve kasdien žūva žmonės. Spauda rašė, kad Sarajevas greit taps antruoju Libano Beirutu – griuvusių miestais.

• Gegužės 15 d. Gudijoje vykęs referendumas parodė, jog 80 nuoš. balsuotojų nori, kad valstybinė kalba būtų rusų; nori, kad valstybinė vėliava būtų sovietų laikais buvusi raudona – žalia; nori ekonominio sujungimo su Rusija; leidžia prezidentui paleisti parlamentą, jei jis laužo konstituciją.

• Prancūzijos nauju premjeru paskirtas Alain Juppe perėmė pareigas gegužės 17 d. Anksčiau jis buvo užsienio reikalų ministras. Dabar juo tapo Herve de Charette. Premjeras yra 49 m. amžiaus, turįs nepaprastą atmintį.

• Vokietijos Žaliųjų partijos kandidatai gerai pasirodė keliuose valstijų rinkimuose, pamažu perimdami iš liberalų demokratų "trečiosios partijos" vietą.

• Somalijos vadeivos leido Jungtinėms Tautoms atsiųsti užsienio paramos pareigūnus ir vaikų globos darbuotojus.

• Viršūnių susitikime Rusijos prez. Jelcinas pažadėjo prezidentui Clintonui įtraukti Rusiją į "Partnerystės taikos vardan" grupę.

• Norvegija paskelbė, kad ji toliau gaudys banginius tarptautiniuose vandenyse, nežiūrint kitų šalių paskelbto sustabdymo.

• Japonija paskyrė investicijoms užsienio šalyse 41 bil. dol. Iš tos sumos Amerikoje japonai investuos 43 nuoš. Dar daugiau investuojama Azijoje.

• Britanijos savivaldybių rinkimuose konservatorių partija prarado nemažai turėtų vietų. Spėjiojama, kad darbo partija perims ir valstybės valdžią.

• Kinija gegužės mėn. išbandė po žeme naują branduolinę bombą. Japonija dėl to pareiškė stiprų protestą.

• Senatas nutarė atnaujinti tyrinėjimus apie prezidento Clintono žemės pirkimo Whitewater, AR. bylą.

• Naujų Ebola virusų pasirodymas Zaire atnaujino Pasaulio Sveikatos Organizacijos kritiką Ženevoje. JAV Kongresas pagrasino nutraukti tai organizacijai skiriamas lėšas, jei iš pareigų nepasitrauks generalinis direktorius Hiroshi Nakajima. Jis nediplomatiškai paaiškino, kodėl organizacijos vadovybėje beveik nėra afrikiečių. Su jais negalima susikalbėti, jie nesugeba rašyti raportų, pasakė jis.

• Pietų Afrikos aukso kasyklos pradėjo iškasti mažiau aukso, nes buvo labai pakeltos darbininkų algos. Be to, P. Afrikos auksas yra gan giliai, palyginus su labai derlingomis Australijos, Amerikos ar Kanados kasyklomis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

**HOME
BANK**
Cleveland's hometown bank.

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME BANK didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME BANK padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME BANK, FSB siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME BANK, F.S.B.

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE**

passports • visas
prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Specialisto patarimai**APIE DARŽOVES IR NITRATUS**

Kiekviena daržovė ne tik maistas, bet ir vaistas. Įvairių šalių medikai vienam žmogui rekomenduoja per metus suvalgyti 120-140 kg daržovių, arba per dieną 350-400 g. Daugumoje kraštų visos daržovės vartojamos šviežios, šaldytos, konservuotos. Valstybės skiria dotacijas daržovių augintojams, kur yra rūpinamasi žmonių sveikata.

Lietuvoje mažai valgoma daržovių. Daržovės yra brangios ir ne kiekvienas gali jų nusipirkti. Žmonės, maitindamiesi negyvu maistu labiau pavargsta, būna irzlūs, apatiški, mieguisti. Žiemą Lietuvoje yra skurdus daržovių asortimentas; vyrauja baltagūžis kopūstas, raudonasis burokėlis ir bulvės. Iš Europos (ypač Prancūzijos) į Lietuvą atvežama įvairesnių žalumyninių daržovių, tačiau į jas tenka tik pažiūrėti, kai tuo tarpu turtingų šalių žmonės gali jų valgyti po keliasdešimt kilogramų į metus. Todėl nenuostabu, kad pvz. Amerikoje matome aštuoniasdešimtmečius biznierių, turistų arba brandaus amžiaus šokėjų ir muzikantų. Žmonės nuolat tobulina save, įveikdami savo silpnybes ir negalias, o svarbiausia steniasi sveikai gyventi.

1994 m. lapkričio mėn. į Lietuvą atvykę amerikiečių gydytojai kartu su Biblijos tyrinėtojai pastebėjo apgailėtiną daržovių kokybę bei asortimentą ir rekomendavo valgyti daugiau bulvių. Iš tikrųjų, į Lietuvą atkeliavusios bulvės prieš 200 metų dabar tapo antrąja duona. Bulvėse yra apie 1% mineralinių medžiagų: kalio, kalcio, fosforo, geležies; vidutiniškai apie 76 proc. vandens, 23 proc. sausųjų medžiagų iš jų 17,5 proc. krakmolo, 0,5

proc. cukraus, 1-2 proc. baltymų. Turi gliukozės, sacharozės, citrinų, obuolių vyno, pieno rūgščių. Vertingi bulvių baltymai. Bulvėse esantis kalis padeda išsiskirti iš žmogaus organizmo radioaktyviam stronciui. Kadangi gumbuose daug kalio ir mažai natrio druskų, jos vartojamos sergant inkstų, kepenų, širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis. Šviežių bulvių gumbų sultys efektyviai gydo skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opas. Bulvių, kaip ir gūžinio baltojo kopūsto sultyse yra vitamino U, kuris neleidžia plėtotis opoms. Sergant inkstų pielonefritu, rekomenduojama bulvių sultis gerti kartu su spanguolių sultimis. Šis sulčių derinys geriau veikia todėl, kad spanguolės turi priešuždegiminį poveikį ir svarbiausia – nukenksmina toksines medžiagas.

Liaudies medicinoje – bulvių sultimis gydomi gastritai, ypač su padidintu skrandžio sulčių rūgštingumu. Sultys gaminamos prieš vartojimą. Per parą išgeriama iki 200 ml bulvių sulčių, geriama po 50 ml 3 kartus per dieną 1-1,5 val. prieš valgį. Geriama 3-4 savaites, po 7 dienų gydymo kursas kartojamas. Kartais sulčių skonis pagerinamas citrinų arba askorbinine rūgštimi. Gydomas bronchinę astmą ir kitas kvėpavimo takų ligas, geriamas bulvių, morkų, juodųjų serbentų sulčių mišinys. Bulvių sultimis efektyviai laisvinami viduriai. Bulvių žiedai gydo tuberkuliozę, hemorojų. Sergant kvėpavimo takų kataru kvėpuojama verdamų neluptų bulvių garais. Tarpuotų bulvių košelė dedama ant nuplikytų arba nudegintų odos vietų. Ligoniams, ser-

gantiems kolitu, cukriniu diabetu, nutukimu, bulvių o ypač sriubų patariama valgyti labai mažai. Švariai nuplautos su odele iškeptos bulvės rekomenduojama valgyti vėžiui sergantiems ligoniams. Tokiu būdu paruoštos bulvės skatina kraujo leukocitų gamybą.

Antžeminėse bulvių dalyse – uogose kaupiasi nuodingasis solaninas ir nitratai. Bulvės gumbuose solaninas ir nitratai kaupiasi vidiniame žievės sluoksnyje ir prie akučių. Ar nitratai ir nitritai labai pavojingi žmogaus sveikatai? Prieš aštuonerius metus Lietuvoje įvairių judėjimų aktyvistai išvystė "antinitratinę" kompaniją. Nitratai (vėžio sukelėjai) daržovėse tapo didžiausiu priešu. Vieni pradėjo nevalgyti daržovių, kiti pirkto iš augintojų kurie sugeba daržoves išauginti be nitrato. Be azoto neišauginsi geros daržovės, nes azotas yra gyvybės šaltinis. Nieks dar nesukūrė tokio augalo, kuris augtų be azoto. Pagaliau nitratinę audrai įsisiautėjus Sveikatos apsaugos ministerija nustatė leistinas nitrato normas daržovėms mg/kg – burokėliai – 1150, svogūnų laiškai – 400, žiediniai kopūstai – 300, morkos, moliūgai, agurčiai – 200, agurkai lauko – 150, svogūnų galvutės – 80, pomidorai – 75 ir t.t.

Pravartu žinoti, kiek nitrato yra atskirose daržovėse, kad neviršytume kenksmingos jų normos, o ji yra 300-400 mg suaugusiam žmogui

arba 5 mg viename svorio kilogramui. Įdomu, ar Amerikoje galime valgyti geros prekinės išvaizdos žalumynines daržoves pilna burna nebijodami nitrato ir kokios čia yra nitrato normos? Išsivysčiusiose Vakarų šalyse nitratais daržovėse beveik nesidomima. Jie sako, tai atsilikusių šalių problema. Šveicarijoje, Vokietijoje tiriami nitratai tik burokėlių sultyse, špinatuose, salotose ir ridikėliuose išaugintuose žiemą. Ten labiausiai bijoma nitrato pertekliaus geriamajame vandenyje.

Verta žinoti, kad nitrato beveik nekaupia ankštinės daržovės, mažiau – vaisinės, svogūninės. Daugiausiai nitrato kaupia lapinės daržovės, kopūstai, šakniavaisiai. Azotinės trąšos nėra pačios svarbiausios nitrato kaupitės daržovėse. Apniukusiomis, ūkanotomis dienomis daržovėse nitratai kaupiasi labiau, negu saulėtomis vasaros dienomis. Priemolio, sunkiose dirvose išaugusiose daržovėse jų aptinkama daugiau, negu smėlio ir lengvose priemolio dirvose. Kopūsto gūžėje arba kurios nors daržovės šakniavaisyje nitratai pasiskirstę taip pat nevienodai: vieni kiekiai paviršiuje, kiti šerdyje. Verdant daržoves daug nitrato pašalinama.

Daržovės ir vaisiai pateikti plačiam vartojų ratui turi būti gerai ištirti, ar juose nėra nitrato ir ypač pesticidų neleistinos normos. Maiste esantys minėti taršalai gali sukelti įvairius žmogaus or-

ganizmo susirgimus.

Visi senai žinome, kad gyvename ne tam, kad pavalgytume, o valgome tam – kad gyventume. Tad ir valdykime kuo daugiau tik sveikų daržovių, vaisių, maistažolių skatinančių šarminę reakciją, rinkimės natūralius gyvius, gerai suderintus maisto produktus, valgykime tik išalkus ir kirkime nuo stalo dar neprisotinus, o vieną dieną per savaitę – pasninkas tik su vandeniu arba vaisiais. Su saiku valgydami nitrato per daug nesukaupsime.

Dr. Banga Grigaliūnaitė

★★★★★

BALYS AUGINAS

Poezijos knyga

METAFORŲ SMUKAS

Apie ją rašė:

DIRVA – Paskutinis knygos puslapis. Jį užverti ir klausai. Tylu. O tu girdi **METAFORŲ SMUKO** melodiją. Ir žodžius: Klajūno spyglį iš paukščio ilgesio dainos išrauk!

(V. Kavaliūnas)

TEV. ŽIBURIAI – Augino poezijos tematikos apimtis nepaprastai plati. Knyga teikia dvasinę atgaivą ir estetinį pasigėrėjimą –

(A.M. Balašaitienė)

DIRVA – Vaizdingumas yra neatskirama poeto B. Augino prigimtinė savybė, būdinga jam. Poetas buvo savo tėvynės žemės pranašas. Laikas parodė, kad Lietuva pabudo. Pranašystė buvo tikra.

(K. Barėnas)

KNYGA GAUNAMA DIRVOJE

Kaina 12 dol. Siunčiant paštu – 14 dol.

LINAS VYŠNIONIS
Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

If you can spare 10 minutes,
We can spare \$10,000!

Play **Bingo** from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So

play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

JOIN IN THE WINNING

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 767-3200, during regular business hours.

CLEVELANDE ir apylinkėse

SUSITIKIMAS SU SPECIALISTAIS IŠ KANADOS

Susitikimas su "CANADIAN AGRA" žemės ūkio bendrovės atstovais įvyks š.m. birželio mėn. 11 dieną (sekmadienį), 11:30 v. ryto, Dievo Motinos parapijos konferencijų kambaryje. "CANADIAN AGRA" įsteigta 1981 metais ir veikia Kanojoje, Meksikoje, Kinijoje, Vengrijoje, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Svečiai praneš apie savo veiklą minėtuose kraštuose, bet ypatingai apie 3,000 ha ūkį, įsteigtą 1992 metais Raseinių rajone, į kurį bendrovė yra investavusi 6 mil. dolerių. Pranešimą paliustruos skaidrėmis. Visi kviečiami. Susitikimą ruošia "MŪSŲ SODYBA / OUR HOMESTEAD, INC"

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Baisiojo birželio paminėjimas – ekumeninės pamaldos už nuo sovietų režimo žuvusius bei nukentėjusius Baltijos kraštų žmones, – įvyks sekmadienį, birželio mėn. 11 d., 1:30 val. po pietų Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje.

Pamaldas praves lietuvių, latvių ir estų kunigai. Apiegti metu giedos solistė Virginija Bruožytė – Muliolienė.

Paminėjimą rengia ir visus skaitlingai dalyvauti kviečia Clevelando Baltų Komitetas.

SENOLIŲ ŠVENTĖ

Penktadienį, birželio 16 d., Senolių šventės dieną – asmenys 55 m. ir vyresni bus

nemokamai įleidžiami į Clevelando Metroparkų zoologijos sodą, o į Džiunglių paviljoną – "Rain Forest" papiginta kaina. Svečiams bus skirtos specialios programos ir pasilinksminimas.

TĖVO DIENA

Birželio 18 d. sekmadienį, švenčiant Tėvo dieną, visi tėvai bus Clevelando Metroparkų zoologijos sodo svečiai – įleidžiami be mokesčio. Džiunglių paviljoną – "Rain Forest" galės lankyti papiginta kaina. Be to, tėvai

bus pavaišinti priešpiečiais ("barbecue brunch"). Informacijai ir rezervacijai skambinti: 216 – 398-5750.

PARENGIMAI

1995 M.

- BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.
- LIEPOS 8 d 6:00 v.v. šeštadienį L.K. DARŽELIŲ VASAROS VAKARONĖ Gwinn dvare Bratenalhe
- LIEPOS 16 d.Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.
- LIEPOS 23 d Pensininkų gegužinė Lietuvių namuose

- LIEPOS 30 d sekmadienį 12:00 val. LKVS "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus LŠSI Žalgirio šaulių kuopos GEGUŽINĖ BEACHLAND Parke 17815 Canterbury Rd.
- RUGPJŪČIO 13 d. DIRVOS IR VILTIES draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.
- RUGSEJO 30 d. Clevelando Baltų Komitetas rengia baltų bendravimo vakarą Lietuvių Namuose.
- SPALIO 7 - 8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.
- SPALIO 22 d. DIRVOS 80 metų jubiliejus
- LAPKRIOČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.
- LAPKRIOČIO 18 d. Kariuomenės Šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.
- GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje
- GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

atlanta

IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235TH STREET DOUGLSTON NY 11363

TEL (718) 423-6161 FAX 718-423-3979

KELIONĖS | LIETUVA

iš New Yorko ir Chicagos
per Varšuvą – pigiausia.
Skrydžiai LOT oro Linija.

O pigiausi LOT bilietai gaunami agentūroje

VYTIS TRAVEL

40-24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161; 1-800-77-VYTIS 1-800-77-89847
FAX 718-423-3979

Papiginti bilietai gaunami ir su kitom oro linijom.
Iš visų JAV miestų.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

DAINAVOS JUBILIEJUI RENGTI KOMITETO PRANEŠIMAS

1995 metais Dainavos meno ansamblis šventė savo 50 metų aukstinį jubiliejų.

Siam neeiliniam įvykiui paminėti buvo sudarytas šventės rengimo komitetas vadovaujamas energingos visuomenininkės Irenos Kriaučeliūnienės.

Komitetas savo pirmame posėdyje kartu su Dainavos valdyba sudarė minėjimo rengimo planą:

1. Lėšų telkimas.
2. Išleisti Dainavos 50 metų sukaktuvinį leidinį.
3. Dainavos ansamblio koncertas Maria High School.
4. Banketas Condesa del Mar.

Komitetas darbą pradėjo 1994 m. rugsėjo 13 dieną ir savo darbą baigė 1995 m. gegužės 18 dieną, turėdamas viso 8 posėdžius.

Dėka mūsų dosnios visuomenės, vėjus labai gerai pavyko, taip pat koncertas ir banketas.

KOMITETO FINANSINĖ APYSKAITA

PAJAMOS

A. AUKOS:

Organizacijos ir pavieniai asmenys suaukojo 26,120.00

B. LEIDINYS:

1. Sveikinimai leidinyje 500.00
2. Parduota 255 egzemplioriai ... 766.00 1,266.00

C. KONCERTAS MARIA HIGH SCHOOL:

Koncerto bilietai 11,627.00

D. BANKETAS CONDESA del MAR:

305 asmenys po 30.00 dolerių 9,150.00

E. KITOS PAJAMOS:

Banko procentai 135.48
Viso 48,298.48

IŠLAIDOS

A. LEIDINYS:

1. Redaktoriui 93.00
2. Draugas
500 egz., 160 psl. po 20.00 3,200.00
Viršelis 200.00
Teksto rinkimas 315.00
279 nuotraukos 837.00 4,645.00

B. KONCERTAS MARIA HIGH SCHOOL:

1. Salės nuoma 2,690.00
2. Režisierius 2,470.00
3. Scenos aparatūros nuoma 2,351.75
4. Medžiaga ir rūbų nuoma 1,652.73
5. Dirigentas 1,555.00
6. Akompaniatoriai 920.00
7. Penki muzikantai 900.00
8. Solistė ir statistai 850.00
9. Scenos medžiaga ir statytojai .. 670.00
10. Chormeisteris 510.00
11. Koncerto programa 267.00
12. Smulkesnės išlaidos 1,579.34 16,415.82

C. BANKETAS CONDESA del MAR:

1. Condesa del Mar sumokėta 9,475.40
2. Gėlės ant stalų 400.00
3. Orkestras 500.00
4. Banketo pakvietimai 55.00 10,430.40

D. BENDROS IŠLAIDOS:

1. Skelbimai spaudoje ir radio 595.85
2. Pašto ženklai 141.76
3. Fotografai 216.80
4. Kitos smulkios išlaidos 124.82 1,079.23
Viso 32,570.45

Viso pajamų turėta 48,298.48

Išlaidų turėta 32,570.45

Dainavos valdybai įteikta 15,728.03 dol.

Komitetas dėkoja visiems aukotojams, kurie savo aukomis taip dosniai parėmė mūsų darbą.

Dėkojame lietuvių visuomenei, kuri taip gausiai atsilankė į koncertą ir banketą.

Dėkojame visiems, kurie vienaip ar kitaip parėmė mūsų vienintelį išeivijos tautinį ansamblį ir jo vadovą inž. muz. Darių Polikaitį.

Su dėkingumu
Jubiliejui rengti komitetas

A. † A.

ALEKSUI BUTRIMAVIČIUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo jo broliui, Clevelando Lietuvių Pensininkų Klubų valdybos nariui, STEPUI BUTRIMUI

Clevelando Lietuvių Pensininkų
Klubų Valdyba

IŠRINKTA GRAŽIAUSIA LETUVOS MERGINA

Gegužės 4 d. Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose įvyko septintieji iš eilės "Miss Lietuva" rinkimai. Jie buvo pradėti rengti 1989 metais, kuomet gražiausiąja buvo pripažinta Liucija Gruzdytė. Toliau iš eilės jomis tapo: Greta Bradavelytė, Dalia Leleivaitė, Rasa Kukenytė, Jūratė Mikutaitė, o pernai - Jurga Tautkutė.

Šiomet dėl gražiausios Lietuvos merginos karūnos varžėsi 24 gražuolės, jų tarpe ir viena mulatė iš Visagino - Julija Novokrinskaja.

Į šią šventę atvyko net dabartinė pasaulio gražuolė - "Miss Pasaulis" - indė Aishwarya Rai. Tai buvo pirmas kartas, kuomet pasaulio gražuolės titulą turinti mergina atvyko ne vien tik į Lietuvą,

bet bendrai į Rytų Europą. Todėl Lietuvoje susidomėjimas šiais rinkimais buvo nepaprastai didelis. Žiūrovų čia netruko, nežiūrint, kad bilietai buvo gana brangūs. Čikagoje gautas kuklus (dviejų puslapių) šio renginio programinis leidinukas, kuris buvo pardavinėjamas po 2 litus.

Šiomet laimėjo devyniolikmetė kaunietė Gabrielė Bartkutė, kurios ūgis 178 cm, turi pilkas akis, rausvus plaukus. Ji yra baigusi Kauno 7-

"Miss Lietuva - 95" Gabrielė Bartkutė su praėjusių metų Lietuvos gražuole Jurga Tautkute bei "Miss Pasaulis" Aishwarya Rai.
Nuotr. iš E. Šulaičio arch.

TRISDEŠIMT TREČIAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščiai įteikti data 1995 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyvenant Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi spapyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

iją vidurinę mokyklą ir ruošiasi stojamiesiems egzaminams į universitetą. Mėgsta piešti, dainuoti, skaityti, lankyti teatrus ir eksperimentuoti gaminant valgi. Pati siuva drabužius, mezga ir neria vašeliu. Kaip ji sako, jai patinka tik protingi vyrai. Prieš šį konkursą pasakė, jog ji galvojanti kad laimėsianti, kas ir išsipildė.

(eš)

Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį

Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:

Kašuba A., St. Petersburg .. 15.00
Dautas J., Wickliffe 10.00
Alšėnas P., Brecksville 5.00
Neverauskas J., Munster 10.00
Kaunelis I., Westland 20.00
Kirkus L., Palos Hills 10.00
Beiga K., Chicago 10.00
Mackus V., Chicago 10.00
Veselka J., Evergreen P. 10.00
Pliodzinskas A., Houston .. 20.00
Kazėnas J., Cleveland 4.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame